

Dəm qazı Bakı və Sumqayıtda iki qadını öldürdü

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 aprel 2017-ci il Cümə № 71 (6685) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İcra hakimiyyətlərinin səlahiyyətləri Müdafiə Nazirliyinə veriləcək - hərbi vəziyyət

Hərbi və siyasi ekspertlər prezidentin son fərmanının müharibəyə hazırlıqla əlaqələndirilməsindən danışdılar; aprel döyüşlərindən sonra bu sənəd xüsusi önəm daşıyır

yazısı səh.4-də

ÜAK-ın qeydiyyat probleminə "Lapşin izi"

yazısı səh.6-də

Prezidentin hasilat sənayesində şəffaflığın artırılmasında yeni modeli - rəylər

yazısı səh.12-də

Xəzərdə partlayış və atəş səsləri - hərbi təlimlərin hədəfi nə?

yazısı səh.8-də

Banklar bu dəfə dollar almaqdan imtina edir

yazısı səh.11-də

Cocuq Mərcanlıda bir gün - əməkdaşımız gördüklərindən yazır

yazısı səh.10-də

Həmsədrin müharibə xofu - işğalçı öz adı ilə çağırılmayınca...

yazısı səh.9-də

İŞİD-in Bakıya yolunu necə bağlayacağı - Moskvadakı bir görüşün pərdəarxası

yazısı səh.4-də

ANS Konstitusiyaya Məhkəməsinə şikayət edəcək

yazısı səh.13-də

Kimlərin əmlakları xəbərdarlıqsız müsadirə ediləcək?

yazısı səh.11-də

Kreml terrordan MDB ölkələrinə təzyiqli vasitəsi kimi istifadə edir

RUSİYADAN AZƏRBAYCANA YENİ MİQRANT AXINI BAŞLAYA BİLƏR - TƏHLÜKƏLİ PROSES

Sankt-Peterburqdakı terrordan sonra bazarlarda çalışan azərbaycanlılar da "təhlükə" kimi görünməyə başlayıb; telekanallarda mərkəzi hakimiyyətin miqrantlara qarşı siyasətinin daha da sərtləşməsinə çağırışlar edilir; miqrantların evə qayıtması dünyanı bürüyən iqtisadi böhrandan çıxmağa çalışan MDB ölkələri, o cümlədən Azərbaycanda sosial gərginlik yarada bilər...

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.5-də

Ermənistan simvolik suverenliyini də itirdi - Bakı üçün yeni situasiya

Seçkilər bitdi, vədlər də bitdi; 2 apreldən sonra işğalçı ölkə Rusiyanın tam tərkib hissəsinə çevrilib; erməni iqtisadçısı: "Vəziyyət daha pis olacaq və pisləşdikcə bizdən daha böyük güzəştlər umacaqlar"

yazısı səh.5-də

Professor Qazanfər Paşayev:

"Səddamin evi yıxılsın, elə o elədi..."

yazısı səh.7-də

Zahid Oruc

Deputat bölgələrdə lokal etirazları doğuran səbəblərdən danışdı

yazısı səh.12-də

Bu gün Əli İnsanovun yeni məhkəməsi başlayır

yazısı səh.3-də

8 il imtahanından kəsilən qız TQDK-nı məhkəməyə verdi

Azərbaycanda daha bir vətəndaş maraqlı iddia ilə məhkəməyə müraciət edib. Femida.az xəbər verir ki, Bakı sakini Əsgərova Fəridə Faiq qızı 8 il ardıcıl tələbə adını qazanmaq üçün imtahan varib. Hər dəfə test imtahanından kəsilən vətəndaş növbəti il test imtahanından tələb olunan balı toplayıb.

Aktyorluq ixtisası üzrə təhsil almaq istəyən Fəridə Əsgərova qabiliyyət imtahanına buraxılmayıb. Buna səbəb kimi isə onun seçdiyi qiyabi təhsil üzrə yaşının tələb olunan normalardan az olması göstərilib. Bu qərardan narazı qalan vətəndaş Dövlət İmtahan Mərkəzini (keçmiş Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası) məhkəməyə verib.

O, məhkəmədən 95 min manat məbləğində təzminat tələb edib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsində hakim H?mid H?midovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə vətəndaşın iddiası təmin olunmayıb. Bundan sonra Fəridə Əsgərovanın atası və yaxınları hakimə etiraz ediblər. Bununla ürayi soyumayan valideyn hakimə "Sizi Allaha tapşırıram, Allahın dərgahında nə deyəcəksən?" deyib.

Valideyn 95 min manat təzminatla övladını xaricdə oxutmaq niyyətində olduğunu da vurğulayıb.

Mehman Hüseynovun şikayətinə baxılır

Aprel 6-da Bakı Apelyasiya Məhkəməsində Reportyorların Azadlıq və Təhlükəsizlik İnstitutunun (RATI) rəhbəri, blogger Mehman Hüseynovun polisə ona işgəncə verilməsi ilə bağlı şikayətinə baxılmasına başlanılıb.

Proses hakim Qail Məmmədovun sədrliyi ilə qapalı rejimdə keçirilib.

Xatırladaq ki, bu il yanvarın 10-da M.Hüseynov onun saxlanması işi üzrə məhkəmədən sonra bildirib ki, Nəsimi rayon 22-ci polis bölməsində işgəncələrə məruz qalıb. Oraya onu mülki geyimli şəxslər yanvarın 9-da axşam Bakının mərkəzində oğurlayaraq aparıblar.

Bununla əlaqədar müdafiə tərəfi işgəncə faktının araşdırılması üçün Bakı Şəhər Prokurorluğuna müraciət edib. Lakin prokurorluq cinayət işi qaldırmaqdan imtina edib. Müdafiə tərəfi prokurorluğun bu qərarından məhkəməyə şikayət verib.

Martın 28-də Səbəyl Rayon Məhkəməsi şikayəti təmin etməyib və müdafiə tərəfi apelyasiya verib.

Birinci məhkəmə instansiyasında məhkəmə çəkişməsinin protokolları vəkillər Fuad Ağayev və Elçin Sadiqova aprelin 6-da təqdim edilib.

Protokollarla tanışlıq zamanı müdafiə tərəfi nöqsanlara, qeyri-dəqiqliyə və təhrifə yol verildiyini aşkar edib. Bununla bağlı müdafiə tərəfi öz iradlarını təqdim etmək üçün vaxt istəyib. Bu barədə "Turan" əlçin Sadiqov bildirib. Onun sözlərinə görə, iradlar təqdim edildəndən sonra iş məhkəmənin münasibət bildirməsi üçün Səbəyl Rayon Məhkəməsinə göndəriləcək.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Avropa Məhkəməsi Azərbaycan hökumətinə qarşı 11 iş üzrə qərar çıxarıb

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi Azərbaycandan 11 nəfərin işi üzrə 3 qərar qəbul edib.

Məhkəmənin sayındakı məlumatlara görə, bu qərarlar 12 yanvar, 26 yanvar, 10 mart, 29 dekabr 2013-cü il və 6 may 2014-cü il aksiyalarında inzibati həbs cəzası alan və cərimələnməyən şəxslərin şikayətləri ilə bağlıdır.

Avropa Məhkəməsi ərizəçilərin Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının 6 (ədalətli məhkəmə araşdırması hüququ) və 11-ci (toplaşma azadlığı) maddələri ilə hüquqlarının pozulmasını tanıyıb.

Bu işlər üzrə şikayət vermiş şəxslər: Vüsal Bayramov (12 və 26 yanvar aksiyalarında cərimələnməsi), Səxavət Mehdiyev (12 yanvar aksiyasında cərimələnməsi), Tuncay Quliyev (26 yanvar aksiyasında inzibati həbsi), Azər Sadiqov (10 mart aksiyasında cərimələnməsi), Osman Əhmədov (10 mart aksiyasında cərimələnməsi), Xədicə İsmayıl (26 yanvar aksiyasında cərimələnməsi), Cavid Qarayev (10 mart aksiyasında cərimələnməsi), Cavid Hacıbəyli və Tural Sadiqlı (29 dekabr aksiyalarında cərimələnməsi) və Kəmələ Bənəniyarlı və Orxan Əyyubzadədir (6 may aksiyasında inzibati həbs).

Belə ki, işlər üzrə müəyyən edilmiş mənəvi ziyanı görə kompensasiyanın məbləği:

7 ərizəçiyə 6000, 1-nə 4000 avro, mənəvi zərəre görə kompensasiya, maddi zərəre görə 3 ərizəçiyə 480 avro, 2 iş üzrə vəkil xərci 2000 avro, digər işlər üzrə 5400 avro təyin edilib.

V.Bayramovun işində 2 min avro R.Mustafazadəyə ödənilməli, X.İsmayılın işində 2 min avro F.Namazlıya ödənilməli, C.Qarayevin işində 2 min avro X.Bağirova ödənilməli, digərlərinə görə cəmi 5400 avro Ə.Mustafayev və R.Mustafazadəyə ödənilməlidir.

Bu işlər üzrə 11 nəfərin hüquqşünasları Əsəbəli Mustafayev, Ruslan Mustafazadə, Fəridə Namazlı (Xədicə İsmayıl) və Xəlid Bağirov (Cavid Qarayev) işində idi.

ALHM-in qərarının əsaslandırılması odur ki, hökumət aksiyaların dağıdılması və iştirakçıların cəzalandırılmasının demokratik cəmiyyətdə zəruri olduğunu sübut edən kifayət qədər və müvafiq əsaslandırma təqdim edə bilməyib. Buna görə də aksiyaların dağıdılması və iştirakçıların cəzalandırılması toplaşmaq azadlığının pozulmasıdır.

Bundan əlavə, cərimələnməyən və inzibati həbs cəzası alan şəxslərin məhkəmələri ədalətli keçirilməyib.

□ "Turan"

Mitingdə 1 milyon insan?

"İndi müxalifət nə düşünür, nə keçirmək istəyir və tələbləri nədən ibarətdir, bax, bu, bəlli deyil. Bunlara verilən sifariş də xaricdəndir".

YAP-çı millət vəkili Siyavuş Novruzov unikal.org saytına açıqlamasında Milli Şuranın keçirəcəyi mitinqdən danışarkən belə deyib.

O bildirib ki, müxalifət müxtəlif dövrlərdə heç bir səbəb olmadan kütləvi aksiyalar keçirir: "Öncə bu hava ilə əlaqədardır. Onlar belə şəraitlə öz mitinqlərini uyğunlaşdırırlar.

İkincisi, gündəmdə heç bir ciddi və problemlə məsələ olmaya-olmaya kütləvi aksiya keçirməyə heç bir əsas yoxdur. Lakin əsas səbəb ondan ibarətdir ki, onlara xaricdən sifariş verilib deyə belə bir aksiya keçirmək istəyirlər. Bilirlər ki, onların sosial bazası və elektoratı yoxdur və heç nəyə nail ola bilməyəcəklər. Həm özlərinin daxilində ciddi problem var və həm də ümumiyyətlə, əhali tərəfindən bunlara qarşı etimad yoxdur. Azərbaycanın müstəqilliyindən sonra 1 milyon insanın kütləvi aksiyalarda iştirakı bir neçə dəfə olub. Hətta Xalq Hərəkatının ən gərgin vaxtlarında da 1 milyon insan iştirak etməyib. Bu qədər insan cəmi 3 dəfə Azərbaycanda kütləvi aksiyada və müəyyən tədbirdə iştirak edib. Birincisi, 20 Yanvar şəhidlərinin dəfnində, 2-cisi ümummilli liderin 1994-cü il oktyabr hadisələri ilə bağlı Azadlıq meydanında keçirdiyi mitinqdə, 3-cüsü Heydər Əliyevin dəfn mərasimi zamanı. Qalan hallarda Azadlıq meydanında uzağı 200 min insan toplaşmış. 1 milyon iştirakçı heç vaxt olmayıb".

Bu gün yağış yağacaq

Aprelin 7-də Bakı və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, arabir tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir.

Virtualaz.org Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinə istinadən bildirir ki, bəzi yerlərdə duman, axşam çiskın olacağı ehtimalı var. Cənub küləyi əsəcək.

Havanın temperaturunun yarımada gecə 4-7° isti, gündüz 14-18° isti, Bakıda gecə 4-6° isti, gündüz 15-17° isti olacağı gözlənilir.

Tibbi-meteoroloji proqnoza əsasən, aprelin 9-dək Abşeron yarımadasında mülayim yaz havası metohəssas insanlar üçün əsasən əlverişlidir.

Azər Qasımlıdan "Əli Kərimlinin adamı" olmasına reaksiya

Milli Şuranın 8 aprel mitinqi öncəsi digər müxalif qurumlarla ciddi gərginliklər yaşadığı barədə xəbər vermişdik. Əksər siyasi təşkilatların mitinqə qoşulmayacağı ilə bağlı mövqelərindən sonra narazılıq getdikcə dərinləşir.

Milli Şuranın günlər öncədən söz savaşına girdiyi REAL Hərəkatı ətrafında gərginliyin fonunda bir sıra iddialar meydana çıxır. AXCP sədri Əli Kərimlinin hərəkatı parçalamaq üçün hərəkatə keçdiyi bildirilir. Bununla bağlı "Yeni Müsavat"ın 6 aprel sayında yazı gedib. Adının açıqlanmasını istəməyən Milli Şuranın rəhbərlərinə daxil olan şəxslərdən biri verdiyi məlumatda bildirib ki, Ə.Kərimli REAL Hərəkatıdakı "adamı" Azər Qasımlı vasitəsilə təşkilatı parçalamaq, onu həbsdəki lider İlqar Məmmədovun və digər "sözə qulaq asmayan" liderlərin nəzarətindən çıxartmaq istəyir. Bu cür fikirlərin günlər öncə Milli Şura funksioneri Ədəniz Quliyevə REAL rəhbərləri barədə facebookda yazdığı statusdan qaynaqlandıqı deyilir.

Barəsindəki iddialarla bağlı A.Qasımlının mövqeyini aldıq. O, açıqlamasında deyilənləri təkzib etdi: "Həqiqətlə heç bir əlaqəsi olmayan fikirlərdir, cəfəngiyyətdir. Əvvəla, REAL Hərəkatına mitinqdə iştirak etməklə bağlı heç bir müraciət olunmayıb. İndiki mərhələdə mitinqlərin keçirilməsi bizim gündəliyimizdə olmadığına görə bu məsələ, ümumiyyətlə, REAL-da müzakirə olunmayıb. İlqar Məmmədovun, REAL funksionerlərinin nəzarətindən hərəkatı çıxarmaq qeyri-mümkündür. Kimin belə istəyi varsa, bunu yadımdan çıxarsın. Bu, sadəcə, istək kimi də qalacaq. Bir daha deyirəm ki, belə bir şey yoxdur, cəfəngiyyətdir. Milli Şura və Əli Kərimli ilə münasibətlərimiz normaldır, "salam-sağ ol" deməyimiz var. Başqa nə münasibətlərimiz ola bilər ki? Digər siyasi qurumların rəhbərləri ilə münasibətlərimiz necədirsə, Əli Kərimli ilə də eyni şəkildədir, nə pis, nə də yaxşı. Bir məsələni də qeyd edim ki, REAL rəhbərliyində mitinqlərlə bağlı fikir ayrılığı yoxdur. Həminin düşüncəsi eynidir, iştirak etməyəcəyik".

□ Cavanshir ABBASLI

Aprelin 7-də Qaradağ Rayon Məhkəməsində sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanovun məhkəməsi başlayacaq. Hakim Rəşad Mustafayevin sədrliyi ilə keçiriləcək prosesin başlayacağı saat bilinmir, amma bununla belə, əldə etdiyimiz məlumata görə, məhkəmə günün birinci yarısında baş tutacaq.

Prosesdə ölkənin hüquq müdafiəçilərinin də iştirakı gözlənilir. Bununla bağlı günlər öncə İnsan Haqları üzrə Birgə İşçi qrupunun üzvü Səidə Qocamanlı "Yeni Müsavat"a məlumat vermiş, məhkəmədə monitorinq aparacağını bildirmişdi.

Sabiq nazirin məhkəməsinin qapalı və ya açıq olacağı ilə bağlı müəmmalar var. Onun ilk məhkumluğu ilə bağlı keçirilən məhkəmə proseslərində hakimiyyətin ünvanına səsləndirdiyi sərt tənqidləri bu dəfə də dilə gətirəcəyi və bunun üçün prosesin qapalı olma ehtimalları yüksək dəyərləndirilir. Onun vəkili Toğrul Babayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Qaradağ Rayon Məhkəməsində "şüşə qəfəs" in olmadığını bildirdi. Bunun üçün də Ə.İnsanovun "qəfəs"ə salınmayacağı, əvəzində məhkəməsinin qapalı olacağı iddia edilir. Hər şey məhkəmənin bugünkü ilkin hazırlıq iclasından sonra məlum olacaq.

Budəfəki məhkəmə prosesi ilə bağlı gözləntilər böyükdür. Sabiq nazirin uzunmüddətli həbsə göndərilməyəcəyi, ya az cəza alacağı, ya da məhkəmə zalından şərti və ya "ev dustaqlığı"na buraxıla biləcəyi ehtimal olunur. 71 yaşlı məbusun həbsdə qalmasında hakimiyyətin də maraqlı olmadığı qeyd olunur.

Ə.İnsanovun həmyerlisi, Qərbi Azərbaycandan olan Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev məhkəmə prosesində iştirak edəcəyini söylədi: "Hələ ilkin hazırlıq iclası keçiriləcək. Hesab edirəm ki, bu məsələ cəmiyyətin diqqətində olmalıdır. Siyasi çevrənin də bu məsələ diqqətindədir. Məhkəmə proseslə-

Bu gün Əli İnsanov yenidən məhkəmə qarşısına çıxarılır

Sabiq nazirin məhkəməsinin qapalı, yoxsa açıq olacağı ilə bağlı müəmmalar var

rində sona qədər iştirak etmək niyyətindəyəm. Bu məzhəkənin hakimiyyət üçün sona çatdırılması qaçılmazdır. Bu cür addımlarla heç nəyə nail olmaq olmaz. Bu məhkəmə hakimiyyətin nüfuzunu aşağı salır. Açıq, İnsanova hakimiyyət tərəfdən güzəşt də gözləmirəm. Onu dəstəkləməyə davam edəcəyik. Bir məsələ deyərdim ki, iqtidar Əli İnsanovun danışmasını istəmir. Çünki o hər danışıqca, yeni məsələlər ortaya çıxır. Ona görə hakimiyyət vaxtı ilə bağlı onun aile üzvlərinə belə məlumat verilməyib. Aldığım məlumata görə, günün birinci yarısında hazırlıq iclası başlayacaq. Ədalətli məhkəmə Azərbaycanda ol-

madığına görə İnsanovla bağlı prosesdən ədalət gözləmirəm. İstənilən halda məhkəmədə iştirak etməyi düşünürəm. Əli İnsanov aldığı cəzanı günə-gün çəkməsinə baxmayaraq, qondarma ittihamlarla 6 aydır həbsdədir. İndiyə qədər İnsanovla bağlı cərəyan edən hadisələr onu göstərir ki, yenə də onunla bağlı ədalətsiz qərar verəcək. Məhkəmənin açıq və ya qapalı olması barədə də məlumatsızdır. Hazırlıq məhkəməsində yəqin ki, hər şey məlum olar. Prosesin gedişindən asılı olaraq, təşkilatımız adından onun müdafiəsi ilə bağlı bir sıra işlər görməyi düşünürük. Hansı səviyyədə məhkəmənin aparılmasından çox şey asılıdır".

Məlumat üçün bildirək ki, Ə.İnsanov 2005-ci ilin oktyabr ayında həbs edilib. O, dövlət vəsaitlərinin mənimsənilməsində və dövlət aktivlərinin qanunsuz özəlləşdirilməsinin təşkilində ittiham olunub. 2007-ci ilin aprel ayında Ə.İnsanov Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə əmlakı müsadirə olunmaqla və 3 il ərzində dövlət vəzifəsi tutması

qadağan edilməklə, 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin 2013-cü ildə sabiq nazirin azadlığa buraxılması ilə bağlı qərarı olsa da, o, əsas cəzasını son günə qədər çəkib.

Ötən ilin avqustunda azad olunması iki ay qalmış İnsanov barəsində Cinayət Məcəlləsinin 234.1 (satış məqsədi olmadan qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri şəxsi istehlak miqdarından artıq miqdarda əldə etmə və ya saxlama), 315.2 (hakimiyyət nümayəndəsinə xidməti vəzifələrini yerinə yetirərəkən həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olmayan zor tətbiq etmək müqavimət göstərmə, xidməti vəzifələrini yerinə yetirməsi ilə əlaqədar ona və ya onun yaxın qohumlarına qarşı belə zor tətbiq etmə və ya zor tətbiq etmə hədəsi ilə hədələmə, bu maddədə göstərilən şəxslərə qarşı həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olan zor tətbiq etmə) və 317-2.1-ci (cəzaçəkmə müəssisələrində və ya istintaq təcridxanalarında saxlanılan şəxs tərəfindən qadağan olunmuş əşyaların hazırlanması, saxlanılması, gəzdirilməsi, daşınması və ya istifadəsi, eyni əməllər təkrar törədildikdə) maddələri ilə cinayət işi başlanıb. 11 illik əsas cəzasının başa çatdığı ötən ilin oktyabrında barəsində həbs-qətimkan qərarı seçilib. İndiyə qədər həbs-qətimkan qərarının müddəti bir neçə dəfə uzadılıb. Ona qarşı irəli sürülmüş üç maddə üzrə İnsanovu 7 il cəza gözləyir.

□ Cavanshir ABBASLI

Rusiyanı pomidor-xiyarla tam təmin etməli! - budur şüar

Samir SARI

Nazir müavinini məhz bu cür deyib: "Azərbaycan Rusiyanın meyvə-tərəvəzə olan tələbatını tam ödəyə bilər". Nazir müavininin ad-soyadı Sahil Babayevdir. Sahil Babayev Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyat nazirinin müavini. İqtisadiyyat naziri isə Şahin Mustafayevdir. Yanlış yazdımsa, kimsə düzəltsin. Doğrusu, yadıma güclə düşdü. Bu da ona görə ki, Şahin müəllim sələflərindən (Fərhad Əliyev və Heydər Babayev) fərqli olaraq fəal deyil, telekanallarda çox danışmış, yeni layihələrlə, təşəbbüslərlə (məsələn, "hamı yerli mal alsın, xeyir o biri nazirə qalmasın" kimi) çıxış etmir.

Xüləseyi-kəlam, söhbət iqtisadiyyat nazirinin fəaliyyətdən getmir, onun müavininin bu qədər iddialı çıxış etməsindən gedir.

Zarafat deyil, adam iddia edir ki, Azərbaycan Rusiyanın meyvə-tərəvəzə olan tələbatını tam ödəyə bilər.

"Tam ödəyə bilər" o deməkdir ki, indən belə Rusiyanın Seneqaldan banan, Türkiyədən bibər-badımcan, İrlandan pomidor-xiyar, Türkmənistandan qarpız-yemiş, Özbəkistandan alma-armud, Azor və Kanar adalarından avakado, Filippindən ananas, Braziliyadan portağal almasına ehtiyac yoxdur, hamısını "tam olaraq" Azərbaycan verə bilər.

Bəzi iqtisadçı yoldaşlar nazir müavininin bu sözlərinə ağız büzürlər, 9 milyon vətəndaşı olan ölkənin 150 milyonluq ölkəni meyvə-tərəvəzlə tam təmin edə biləcəyini şübhə altına alırlar.

Bu, əslində 9 iqlim qurşağına malik olan Azərbaycanın iqtisadi potensialını, qonaqpərvərliyini, səxavətini şübhə altına almaqdır, amma bunu keçək. Həmin iqtisadçı tutdurmaq fikrimiz yoxdur. Göründüyü kimi, heç adını da çəkmirik (Qadir İbrahimli, sən bizə bir qonaqlıq borclandır).

Pafoslu ritorikanı bitirməmiş onu da əlavə edək ki, vaxtilə biz Kalininqraddan Kuril adalarına qədər 10-15 min kilometrlik bir ərazidə Rusiya camaatına pomidor-xiyar, keşniş-süyüd, nar, ərik-şaftalı, gilə-gilənar satmışıq - yeməmişik, yedirmişik, geyməmişik, geydirmişik, içməmişik, içirmişik.

Çox adam bilmir, sovet vaxtı Leninqradın (indiki Sankt-Peterburq) yağ-pendir təminatı diricə bizim ölkənin öhdəsindəydi. Bizim rayonda yekə bir yağ-pendir zavodu vardı, 3-4 rayondan xammal alır, emal edirdi, amma rayon camaatı o zavoddan 2 kilo yağ ala bilmirdi, hamısı topdan Leninqrada gedirdi. Öz camaatımız isə xeyir-şər meclisini yola vermək üçün bir "karobka" yağı Gürcüstana, Ermənistanə gedib-gələnlərin vasitəsilə alıb gətirdirdi.

"İçməmişik, içirmişik" söhbəti də havayı deyil. Cəlilabadda, Füzulidə, Tovuzda, Şamaxıda, Xanlarda emal olunan yüz min tonlarla çaxır vaqon-sistemlərlə Rusiyanın şəhərlərinə daşınırdı. Düzdür, 1982-ci ildə Tümen tərəfdə çaxır vaqonları donmuşdu, amma çaxırın buzu əriyəndən sonra camaat daraşib içmişdi. O vaxtlar bizimkilər çaxır içmirdilər, "Uruset arağı" axtarırdılar.

Yeni istəsək, gücümüzü qoysaq, yenə də 25-30 il qabaq olduğu kimi, Moskvanı və o biri şəhərləri faraş meyvə-tərəvəzlə təmin edirik. İşimizin adı nədir? Necə olurdu ki, o vaxt partiya dəhmerləyirdi və kənd zəhmətkeşlərimiz qurultayın, plenumun çağırışına qoşularaq, sutkada 16 saat tarlada çalışır, şimallı həmvətənlərimizin ərzaq təminatını ödəyirdilər, yenə də edə bilərlər.

İntəhası, bu ödəmənin tam şəkildə olub-olmaması məsələsi var. Çünki ölkəmizdə yetişdirilən avakado, banan, ananas heç özümüzə çatmır, Rusiyanın bananseverlərinə necə çatdırmaq?

Daha bir əngəl də budur: Rusiya istəyir ki, bizdən aldığı pomidor-xiyar sifir özümüzünkü olsun, daha Türkiyədən, İrlandan alıb onlara satmayaq.

Bu, düzgün söhbət deyil. Adama deyirlər, qardaş, sənə xiyar lazım deyilmi, ha Tərtər xiyarı olsun, ha İldır xiyarı, eyni dadı verir də.

Başqa bir sual da aktualdır: Yetişdirdiyimiz məhsulların hamısını şimala göndərsək, özümüzə nə qalar?

Sahil Babayev bildirib ki, son bir ildə Azərbaycanda 517 min ton pomidor istehsal edilib və bunun 100 min tonu ancaq Rusiyaya ixrac edilib. Elə olsa, yetişdirdiyimiz pomidorların hamısını da yox, yarısını Rusiyaya göndərsək, özümüz Allahın pomidor-yumurtasının birinci komponentini tapa bilməyəcəyik, turşu balonlarımız da boş qalacaq.

Qorxasan, Rusiya tərəfi bizi dilimizdən tuta, deyər ki, di davay, tələbatımızı tam ödəyin.

Natiq Kərimovun işi üzrə məhkəmə istintaqı başa çatdı

Aprelin 6-da Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində dövlətə xəyanətdə ittiham olunan Nardaran sakini Natiq Kərimovun və Azərbaycan İslam Partiyasının sabiq sədr müavinini İncilab Əhədovun cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib.

Virtualaz.org saytının xəbərinə görə, hakim Əhməd Quliyevin sədrliyi ilə qapalı keçirilən prosesdə məhkəmə istintaqının tamamlandığı elan olunub.

Dövlət ittihamçısı çıxış üçün məhkəmədən vaxt istəyib.

Məhkəmə prosesi aprelin 13-də davam edəcək.

N. Kərimov Cinayət Mə-

cəlləsinin 274-cü (dövlətə xəyanət) maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində saxlanılıb.

Ötən il yanvarın 26-da Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin yaydığı məlumatda isə bildirilir ki, xarici ölkəyə ca-

kasluq edən Azərbaycan vətəndaşını həbs edib. Azərbaycan vətəndaşı İncilab Əhədovun xarici xüsusi xidmət orqanı əməkdaşları tərəfindən məxfi əməkdaşlığa cəlb edilərək 2011-ci ildən etibarən mütəmadi olaraq həmin orqan tərəfindən verilən tapşırıqları yerinə yetirməsi və Azərbaycan dövlət təhlükəsizliyi zərərinə casusluq edərək dövlətə xəyanət etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən olunub.

Bununla əlaqədar İncilab Əhədov DTX-nin İstintaq Baş İdarəsi tərəfindən aparılan cinayət işi üzrə şübhəli şəxs qismində tutularaq 27 yanvar 2016-cı il tarixdə Cinayət Məcəlləsinin 274-cü (dövlətə xəyanət) maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilib, məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin 14 fevral 2017-ci il tarixli qanunun tətbiqi barədə imzaladığı fərman rezonans doğurub. Nazirlər Kabineti başda olmaqla, bir sıra qurumların qarşısında konkret vəzifələrin qoyulduğu sənəddə üç ay ərzində Azərbaycan qanunlarının və Azərbaycan prezidentinin aktlarının "Hərbi vəziyyət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini hazırlayıb prezidentə təqdim etmək tapşırığı da qoyulub.

Ancaq sözügedən qanun ətrafında aparılan diskussiyalar kulaqlarda, məlumatsız və təndəşlərimizdə bir qədər çətinlik yaradıb. Bir sıra müddəalara diqqət yetirən bəzi müşahidəçilər bunu ölkədə səfərbərliyə hazırlığın tərkib hissəsi və müharibə hazırlığı kimi də qiymətləndirir. Bu mənada geniş auditoriyanı maraqlandıran qanunun şərhini ilə bağlı ekspertlərə müraciət etdik.

Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin üzvü Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, "Hərbi vəziyyət"lə bağlı qanunvericilikdə aparılan dəyişikliklər təhlükəsizlik çağırışlarının dəyişməsi ilə bağlı idi: "Xüsusilə də müharibə şəraitində dövlət və hökumət orqanlarının fəaliyyətinin koordinasiyası, xalqın səfərbər edilməsi və hərbi sirlərin qorunması müstəsna əhəmiyyət daşıyır. Doğrudur, parlamentdə aparılan müzakirələr Ermənistanın informasiya məkanında əlahiddə diqqətə səbəb olmuşdu. Bir çoxları bunu Azərbaycanın yeni müharibə hazırlığının anonsu kimi dəyərləndirmişdi".

Deputat hesab edir ki, əslinə qalanda burada həqiqət payı az deyil: "Belə ki, aprel döyüşlərindən sonra status-kvo dəyişib. Silahlı qüvvələr diplomatik danışıqların mühüm təminatçısına çevrilib. Təmas xətti boyunca hə-

yata keçirilən tədbirlər sübut edir ki, səngər döyüşləri əvəzinə yeni hərbi taktiki planlar işə salınıb. İndi Azərbaycan tərəfi düşmən tərəfinin hərbi mövqelərini və planlarını zərərsizləşdirmək üçün xüsusi imkanlar qazanıb. Texnoloji-kommunikativ üstünlüyünü nümayiş etdirməklə ötən ildən başlayaraq, mülki əhəlinin artilleriya hücumlarından daha effektiv qorunması mümkün olub. Yəqin atəşkəsdən sonrakı itkilərin müqayisəli statistikası dediklərimizi sübut edir".

İcra hakimiyyəti orqanlarının vəzifələrinin hərbi şərait zamanı Müdafiə Nazirliyinə verilməsinə gəlincə, Z.Oruc bildirdi ki, burada söhbət millitarist bir idarəçilik bərqərar etmək, ölkəni hərbi sistemə keçirmək və iqtisadiyyatı müharibə qanunlarına tabe etməkdən getmir: "Ölkə xarici əlaqələrə qapananda nəinki investisiya axınları dayanır, o cümlədən bütövlükdə idxal və ixrac əməliyyatları zərbə altına düşür. Ona görə də komendant şəraiti və müvafiq icra orqanlarının bir qisim səlahiyyətlərinin məhdudlaşdırılması Azərbaycanın vahid nazirlik üzərindən yönləndirilməsi anlamına gələ bilməz".

Ancaq komitə üzvü qeyd etdi ki, görüldüyü kimi, hərbi qanunvericilik aktları ordu qarşısında yeni vəzifələr qoyur: "Fikrimcə, təhlükəsizlik

İcra hakimiyyətlərinin səlahiyyətləri

Müdafiə Nazirliyinə veriləcək - hərbi vəziyyət

Hərbi və siyasi ekspertlər prezidentin son fərmanının müharibəyə hazırlıqla əlaqələndirilməsindən danışdılar; aprel döyüşlərindən sonra bu sənəd xüsusi önəm daşıyır...

konsepsiyası və hərbi doktrinanın da müasir regional vəziyyətə uyğunlaşdırılmasına ehtiyac var".

"Bu, müstəsna hallarda tətbiq olunacaq bir rejimdir və qanunvericilik indidən bu rejimin əsaslarını hazırlamağa borclu idi". Bu fikirlər isə deputat Fazil Mustafaya məxsusdur. O, qəzetimizə dedi ki, müharibə apan bütün dövlətlərdə belə bir qanunun olması zəruridir: "Hərbi vəziyyət elan olunan bölgələrdə təbii ki, səlahiyyətlər hərbi komendantın əlində cəmlənməlidir".

Hərbi ekspert, ehtiyatda olan polkovnik-leytenant Üzeyir Cəfərov isə bildirdi ki, sözügedən sənəd normal qarşılayıb və bu, şəxsən onun üçün heç bir qeyri-adi və fors-majör təəssürat yaradacaq bir hadisə deyil: "Ölkə başçısı bu fərmanla ölkə həyatında çox önəmli olan Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının "Hərbi vəziyyət haqqında" Qanuna uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərin tez bir zamanda hazırlanması ilə bağlı hökumətə tapşır-

ıq verib. Yeni Milli Məclis tərəfindən bu yaxınlarda qəbul edilmiş əlavə və dəyişikliklərin həyata keçirilməsi, bu mühüm və vacib qanunverici normaların pozulmasına görə məsuliyyət dairəsini müəyyən edən hüquqi sənəd Azərbaycan Respublikası ərazisində hərbi vəziyyət rejiminin təmin edilməsi və onun nəticələrinin aradan qaldırılması üçün görülən işlərin həm icrasını, həm də qaydalarını müəyyən edir".

Ekspert xatırladı ki, belə bir sənəd bundan əvvəl də olub: "Lakin bildiyiniz kimi, ölkə ərazisində hərbi vəziyyət elan olunması vaxtı demək olar ki, iki dəfə azaldıldı. Belə olan təqdirdə, qanun mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının konkret vəzifə səlahiyyətlərini, həmin qanundan irəli gələn digər məsələlərin nədən ibarət olmasını müəyyənləşdirir. Bu qanunun icrası üzrə ən böyük məsuliyyət və yük Müdafiə Nazirliyinin üzərinə düşür. Sözsüz ki, qanunun tətbiqi ilə əlaqədar təkcə Müdafiə Nazirliyi deyil, ölkənin digər qurumları

da çox çevik və təcirəsalınmaz işlər həyata keçirməlidirlər. Həm Xarici İşlər Nazirliyi, həm də Daxili İşlər Nazirliyi, Fövqəladə Hallar Nazirliyi, Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidməti, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti, Dövlət Sərhəd Xidməti, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti kimi hökumət qurumları bu qanunun tətbiqindən irəli gələn vəzifələri yerinə yetirməli və "Hərbi vəziyyət haqqında" Qanunun tələblərinin tam və əhatəli şəkildə yerinə yetirilməsini təmin etməlidirlər. İlk baxışdan adı qanunlardan biri kimi təsir bağışlasa da, əslində çox geniş və yerinə yetirilməsi böyük əziyyət, zəhmət tələb edən bir normativ sənəddir. Dövlət və dövlətçiliyimiz üçün xaricdən və ya daxildən yarana biləcək potensial təhlükələri aradan qaldırmaq üçün nəzərdə tutulan bu qanun elə bir mükəmməl formada yerinə yetirilməlidir ki, sabah real vəziyyət yarananda biz çıxılmaz vəziyyətlə üzləşməyək".

□ E.PAŞASOY

İŞİD-in Bakıya yolunu necə bağlayacağı - Moskvadakı bir görüşün pərdəarxası

İlham İsmayıl: "Putinin terrorla bağlı açıqlamasının xəbərdarlıqdan daha çox, siyasi yükü ağırdır"

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Moskvada MDB ölkələrinin təhlükəsizlik orqanlarının rəhbərləri ilə görüşündə səsləndirdiyi bəzi fikirlər ciddi narahatlıq doğurub. Aprelin 3-dəki Sankt-Peterburq terrorundan söz açan Kreml rəhbəri deyib ki, MDB ölkələri terror hücumları üçün potensial hədəfidir.

Onun bu fikri MDB ölkəsi kimi Azərbaycanda da geniş müzakirələrə yol açıb. Çoxları hesab edir ki, Putinin açıqlamaları təsadüfi deyil. Hər bir MDB dövlətinin təhlükəsizlik tədbirlərini gücləndirməsinin vacibliyi vurğulanır. Rusiya, Türkiyə kimi kəşfiyyat orqanları güclü ölkələrin terrorun qarşısını ala bilməməsi önə çəkilir, ölkəmizin bu nüansı nəzərə alması qeyd olunur.

Azərbaycanda Putinin fikirləri ilə yanaşı, Sankt-Peterburq terrorunu törədən qırğın əsilli qatillə bağlı Mərkəzi və Orta

Asiyadan Azərbaycana gələnlərin qarşısının alınmasının, yaxud onların ciddi şəkildə nəzarət altında olmasının vacibliyi müzakirə olunur. Hətta Mərkəzi və Orta Asiya mənşəli şəxslərin ölkədən çıxarılmasını ilə bağlı tələblərə də rast gəlmək mümkündür.

Artıq əcnəbi vətəndaşların ölkədən çıxarılması prosesinin ötən ildən başladığını da söyləmək mümkündür. Keçən il Azərbaycanda ölkədə yaşama və olma qaydalarını pozan 26435 əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs aşkar edildi.

"Trend" in məlumatına görə, həmin şəxslər barəsində qanunvericiliyə uyğun məsuliyyət tədbirləri görüldü, o cümlədən 5523 nəfər ölkə hüdudlarından kənara çıxarıldı.

Əcnəbilərin əmək istismarına cəlb olunması ilə bağlı

Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının Azərbaycandakı nümayəndəliyinin müraciətləri əsasında aparılmış araşdırmalarla məcburi əmək faktı aşkar edilməyib. Lakin əmək qanunvericiliyinin tələblərinin pozulması halları mövcud olub ki, bununla

bağlı müvafiq xətələri törətmiş şəxslər barəsində inzibati tənbehlər tətbiq olunub.

Sabiq MTN polkovniki, təhlükəsizlik üzrə ekspert İlham İsmayıl hesab edir ki, Rusiya prezidentinin MDB ölkələrinin təhlükəsizlik orqanları rəhbərlərini Moskvaya dəvət etməsinin pərdəarxası məqamları var: "Təhlükəsizlik orqanları rəhbərlərini Moskvaya yığmaqla Putin özünü keçmiş postsovet məkanının rəhbəri kimi apardığını göstərir. O sanki keçmiş SSRİ-nin rəhbəridir, yerdə qalanlar da müttəfiq respublikalardır, istənilən vaxt onları Moskvaya dəvət edib, danışa bilər. Onun bu siyasi addımı bununla bağlıdır. Deməyi ki, ümumi maraqlarımız var, ümumi siyasət yeridir, üçün siz də bizi dəstəkləyin, sizlərin də ərazinizdə baş verə bilər. Açıqlamadan bax bunlar anlaşılır. Siyasi çalarlar öz yerində, onun dediklərində həqiqətlər var. Amma bu hamıya şamil deyil. MDB ölkələrinin biri də Ermənistandır. İndiyə qədər nə "əl-Qaidə", nə də İŞİD bu ölkədə terror edib. Sadəcə, bu açıqlamalarla MDB ölkələrinin nəzarəti altında olduğunu nümayişkarane şəkildə göstərir. Hesab etmərəm ki, Orta Asiya ölkələrində terror baş versin. Çünki bu ölkələrdə terror törətmək İŞİD-in mara-

ğında deyil. Onlar bilirlər ki, Suriyada avia-zərbələri endirən Rusiyadır. Quru qoşunları baxımından isə İrandır. İrana ona görə ilişirlər ki, bu ölkənin daxilində kifayət qədər terrorçu var. Putinin bu açıqlamasının xəbərdarlıqdan çox, siyasi yükü ağırdır".

Təhlükəsizlik eksperti Mərkəzi və Orta Asiyadan Azərbaycana gələnlərlə bağlı görülməli olan tədbirlərdən də söz açdı: "İndiyədək Miqrasiya Xidməti tərəfindən açıqlanan rəqəmlər olub. Amma açıqlanmayan rəqəmlər də var ki, bu da təhlükəsizlik orqanına aiddir. Eldar Mahmudov "zəlzələsi"ndən sonra çox ağır işlər görülür. Problemin öhdəsindən gəlməyə çalışırıq. Asiyadan gələnlərlə bağlı çox ciddi şəkildə işlər aparılır. Son vaxtlar terrorçularla bağlı aparılan əməliyyatlar, onların öldürülməsi xüsusi xidmət orqanının məlumatlı olmasına işarədir. Arzu edək ki, iş daha da möhkəmlənsin. Çünki silah, partlayıcı maddələr ölkəyə keçirə bilməsələr də, maşınları insanların üzərinə sürməyi bacarırlar. Bildiyiniz kimi, İŞİD rəhbərliyi belə təlimat verib ki, silahınız olmasa belə, maşın oğurlayıb insanların üzərinə sürün. Bu baxımdan, xüsusi xidmət orqanımıza uğurlar arzulayacağıq".

□ Cavanshir ABBASLI

Kreml terrordan MDB ölkələrinə təzyiq vasitəsi kimi istifadə edir

Aprelin 3-də Sankt-Peterburq metrosunda 14 nəfərin həlak olması ilə nəticələnən terror aktından sonra bu şəhərdə, ümumiyyətlə, Rusiyada miqrantlara qarşı hökumətin siyasəti daha da sərtləşib. Məlumdur ki, terror aksiyasını törədən Akbercan Cəlilov Rusiya vətəndaşlığı olsa da, iddialara görə, özünü hüquq-mühafizə orqanlarından miqrantların bazarlarında "gizlədə" bilib.

Rusiyanın Antiterror Komitəsi və terroru araşdıran digər hüquq-mühafizə orqanları iddia edir ki, yerli hökumətin bazarlarda toplaşan miqrantlarla bacara bilməməsinin nəticəsi olaraq həm terroru həyata keçirəni, həm də terror aksiyasının hazırlanmasına dəstək verənləri vaxtında işfə etmək mümkün olmayıb. Bu səbəbdən də artıq Rusiya telekanalları ardıcıl olaraq bu məsələni qabardır, mərkəzi hakimiyyətin də bazarlarda, eləcə də digər sahələrdə çalışan miqrantlara qarşı siyasətinin daha da sərtləşməsinə çağırışlar edilir.

Azərbaycanlılar Rusiyanın şimal paytaxtı hesab olunan Sankt-Peterburqda da əsasən bazarlarda çalışırlar. Terror aktından sonra isə bazarlarda ciddi reydlər başlayıb, bir neçə bazarın isə bağlanması gündəmə gəlib. Bildirilir ki, Sankt-Peterburqdakı "Torjkovski", "Apraksin dvor", "Yunona", "Sennoy", "Pol-yustrovski" və "Sofiyk" kimi iri bazarlarında minlərlə azərbaycanlı çalışır.

Terror aktından sonra isə miqrantlara qarşı ciddi yoxlamalar başlayıb. Əsasən Orta Asiyadan və Azərbaycandan olan əmək miqrantlarının işlədiyi bazarlarda hər gün xüsusi reydlər keçirilir. Sankt-Peterburqdakı azərbaycanlılardan biri "Yeni Müsavat"a bildirib ki, teraktndan

Rusiyadan Azərbaycana yeni miqrant axını başlaya bilər - təhlükəli proses

Sankt-Peterburqdakı terrordan sonra bazarlarda çalışan azərbaycanlılar da "təhlükə" kimi görünməyə başlayıb; telekanallarda mərkəzi hakimiyyətin miqrantlara qarşı siyasətinin daha da sərtləşməsinə çağırışlar edilir; miqrantların evə qayıtması dünyanı bürüyən iqtisadi böhrandan çıxmağa çalışan MDB ölkələri, o cümlədən Azərbaycanda sosial gərginlik yarada bilər...

sonra təkə qırğızlar (terror aktını törədən Qırğızistanın Oş vilayətində anadan olub-red.) və orta asiyalılar deyil, bütün miqrantlar axşamlar şəhərə tək çıxmaqdan ehtiyat edirlər, ya da zərurət olmadıqda, ümumiyyətlə, "gö-zə girməyə" çalışırlar. Mənbə bildirib ki, miqrantların qaldıqları bütün mənzillər sahə müvəkkili tərəfindən yenidən qeydiyyata alınır. "Bizə illərdir ev verən ruslar

da indi qorxu içindədir. Çünki onları da mənzillərin yoxlanmasına dəvət edirlər, yəqin ki, "bir iş olsa, səni də həbs edəcəyik" deyib, qorxudurlar da" deyər, həmvətənimiz bildirib. Onu sözlərinə görə, Moskvada da miqrantlara qarşı genişmiqyaslı xüsusi reydlər başlayıb, bazarlarda qeydiyyatlara, sənədlər yoxlanılır.

Rusiya KİV-lərinin bazarlardakı miqrantlara "diqqəti" millət-

çi gənclərin çoxluq təşkil etdiyi Moskva və Sankt-Peterburqda miqrantların hədəfə çıxarılmasına zəmin yaradır, onların həyatını təhlükə altına qoyur. Azərbaycanlı əməkçi miqrantların sayı Rusiyada Tacikistan, Özbəkistan və Çindən gələn miqrantlarla müqayisə olunmaz dərəcədə azdır. Rəsmi rəqəmlərə görə, şimal ölkəsində 200 minə qədər azərbaycanlı əməkçi miqrant

çalışır. Amma bu rəqəmin rəsmi rəqəmlərdən bir neçə dəfə çox olduğuna şübhə yoxdur.

Aydındır ki, azərbaycanlıların bir çoxu, xüsusilə də əyalətlərdə yaşayan əhalinin mütləq əksəriyyəti Rusiyada işləyən yarınlarının göndərdikləri maddi dəstək sayəsində yaşayırlar. Rusiya bazarları bütün azərbaycanlılar üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən bir faktordur.

Rusiyada miqrantlara qarşı qanunların sərtləşməsi prosesi hələ bir neçə il əvvəldən başlayıb, Putinin prezident kürsüsünə 2012-də qayıdırdan sonra isə bu istiqamətdə qanunlar hazırlanıb və qəbul olunub. Bu isə minlərlə azərbaycanlının geri qayıtması ilə nəticələndi. Təsədüfi deyil ki, aprelin 5-də açıqlanan statistikaya görə, Rusiyadan Azərbaycana pul köçürmələri 2016-cı ildə 739 mln. ABŞ dolları təşkil edib. Bu, 2015-ci ilin yeku-

Dünyada baş verən siyasi, iqtisadi proseslər, eyni zamanda terror təhlükəsi dünya ölkələrini, o cümlədən Rusiyanı müxtəlif təhlükəsizlik tədbirləri görməyə vadar edir ki, bu da təbii. Amma son terror aksiyası Kreml rəhbərliyinin imicinə ciddi zərbə vurub ki, mərkəzi hakimiyyət və rəsmi təbliğat bunu miqrantların üzərinə "qoymağa" çalışır.

Üstəlik, son aylar Rusiyanın Azərbaycana qarşı münasibətlərində də bir müəmma hiss edil-məkdədir. Məsələn, bir neçə həftədir ki, Azərbaycandan gedən məhsullar Dağıstan sərhədində "ilişib". Azərbaycanlıların ən böyük diaspora təşkilatı olan Ümumrusiya Azərbaycanlılar Konqresinin qeydiyyatının ləğvi ilə bağlı Rusiya Ədliyyə Nazirliyi Ali Məhkəməyə müraciət göndərib. Bunların fonunda da bazarlarda azərbaycanlıların da "təhlükə" kimi görünməsi prosesi başlayıb.

Ermənistan simvolik suverenliyini də itirdi - Bakı üçün yeni situasiya

Seçkilər bitdi, vədlər də bitdi; 2 apreldən sonra işğalçı ölkə Rusiyanın tam tərkib hissəsinə çevrilib; erməni iqtisadçısı: "Vəziyyət daha pis olacaq və pisləşdikcə bizdən daha böyük güzəştlər umacaqlar"; azərbaycanlı politoloq: "Sərkisyan Rusiyaya daha sədaqətlə qulluq etmək zorunda qalacaq..."

Rusiya Ermənistanda total saxtakarlıqlarla keçən son parlament seçkilərində əsas hədəfinə çatdı. Moskva kriminal Sərkisyan rejiminin əl ilə yeni qanunverici orqanı necə görmək istəyirdisə, ona da nail oldu - təbii ki, qarşılığında qırğızların hakimiyyətinə, "müharibə partiyası"na davamlı hakimiyyət vəd etməklə.

Bu parlamentdə əvvəlkiyərdən fərqli olaraq, ilk dəfə olaraq bir nəfər belə, qərbyönlü deputat yoxdur. Bu da Kremlin məmnun edən başqa bir uğurdur. Seçkilərdə məğlub olan tərəf isə - əlbəttə ki, sadə erməni xalqıdır. Bunun acı nəticələrini o, çox tezliklə öz dərisində hiss edəcək. Artıq hiss etməyə başlayıb. Seçkidən dərhal sonra ölkədə inflyasiyanın, bahalaşmanın yeni dalğası start götürüb. Ermənistan sosial-iqtisadi böhranın növbəti və daha ağır mərhələsinə girib.

Necə deyirlər, "Nə tökərsən aşına, o da çıxır qaşığına". Aynı sözlə, seçki bitdi, verilən şirin vədlər də bitdi. Ermənilər Qarabağ konflikt də daxil, indi yenə öz irili-xırdalı problemləri ilə baş-başa buraxılıblar. Bir erməni ekspertin vurğuladığı kimi,

Sərkisyan rejimini daha seçki ilə dəyişmək mümkün olmayacaq - yalnız xalq üsyanı...

"Biz hamımız yaxşı bilirlik ki, yeni Milli Məclis hansı yolla formalaşacaq, adamlar deputat mandatlarını necə alıblar. Bu, mahiyyət etibarilə o anlama gəlir ki, Ermənistanın suverenliyi yoxdur. Əgər biz buna kimi deyər bilərdik ki, Ermənistan öz suverenliyinin xeyli hissəsini itirib, indi isə öz edə biləcək ki, daha Ermənistanın suverenliyi yoxdur. Suverenliyi olmayan ölkə isə inkişaf edə bilməz. Belə şərtlər altında Ermənistan sözsüz ki, inkişaf üçün resurslara malik deyil. O, Rusiyanın tərkib hissəsinə çevrilib və Ermənistan Rusiya tərəfdən subsidiyalar almazsa, yalnız onun mərhəməti hesabına yaşaya bilər".

Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə erməni iqtisadçı-eksperti Aşot Yegizaryan son seçkilər və bu seçkilərdən sonra formalaşacaq yeni hökumətlə bağlı 1 in.am saytına şərh edərkən deyib. Erməni ekspert daha sonra xəbərdarlıq edərək deyib: "Nəzərə alsaq ki, bundan sonra Ermənistan iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək üçün potensiala malik deyil, de-

mək, o, heç olmasa, indiki situasiyanı saxlamaq gücündə deyil olmayacaq. Problem ondadır ki, vəziyyət daha pis olacaq və pisləşdikcə də Ermənistandan daha böyük güzəştlər umacaqlar. Biz isə yaxşı bilirlik ki, güzəştlər qoparmaq məsələsində ən həssas sahə "Arsax" (Dağlıq Qarabağ-red.) məsələsidir. Onu da bilirlik ki, bu problemin həllində Rusiyanın rolu olma-

dan Moskvanın Güney Qafqazda görəcəyi bir iş qalmayacaq". İqtisadçının əminliyinə görə, Ermənistanın inkişaf resursu Rusiyada yox, Qərbdədir: "Bu isə Qərb iqtisadi məkanına inteqrasiyadan keçir".

"Əgər Ermənistan indiyə qədər Rusiyanın forpostu adlandırılırdısa, bundan sonra kiçik quberniyası qismində fəaliyyət göstərəcək". Bu fikri isə axar.az-a açıqlamasında sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli bildirib. Politoloqa görə, Serj Sərkisyan son seçkilərdə erməni xalqının gözüne kül üfürmək üçün bütün vasitələrə əl atıb.

"Adi mübahidələr göstərirdi ki, Sərkisyanın nəinki Ermənistan, hətta Dağlıq Qarabağda da heç bir sosial dayağı yoxdur. "Daşnaksütyun" partiyasının parlamentə keçməsi göstərir ki, Sərkisyan seçkini öncədən necə planlaşdırmışdısa, kimə nə qədər səs faizi qoymuşdusa, hamısı seçki komissiyası tərəfindən elan edildi. Hakim Respublikaçılar Partiyasının 50 faizə yaxın səs toplaması isə başdan-ayağa absurddur. Bütün bunlar onu göstərir ki, seçkilərin

Rusiyanın "miqrant kartı"ndan təkə Azərbaycana deyil, digər MDB ölkələrinə qarşı da istifadə etdiyi sırr deyil. Çünki istənilən halda miqrantların evə qayıtması dünyanı bürüyən iqtisadi böhrandan çıxmağa çalışan MDB ölkələri, o cümlədən Azərbaycan üçün "əlavə yük" və sosial gərginlik yarada bilər...

Onun sözlərinə görə, Ermənistan prezidenti ona edilən bu "yaxşılığın" əvəzini ödəməlidir: "Sərkisyan yəqin ki, baş nazir olacaq və bundan sonra Rusiyaya daha sədaqətlə qulluq etmək məcburiyyətində qalacaq. Moskvanın İrəvan üzərindəki təsiri sürətlə artacaq. Bir sözlə, əgər Ermənistan indiyədək Rusiyanın forpostu adlandırılırdısa, bundan sonra kiçik bir quberniyası olaraq fəaliyyət göstərəcək. Bütün məsələlər bərbəşə Kremldən idarə olunacaq".

Yeni vəziyyətin şəksiz ki, Azərbaycana, Dağlıq Qarabağ məsələsinə bərbəşə dəxli olacaq. Ən əvvəl o anlamda ki, 2 apreldən sonra Rusiya Ermənistan üzərində, Qarabağ məsələsində daha güclü söz sahibliyi qazanıb. Demək, bundan sonrakı dövərdə işimiz İrəvandan çox, Moskva ilə olacaq.

□ Siyasət şöbəsi

Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin (ÜAK) ləğv edilməsi ilə bağlı Rusiya Ədliyyə Nazirliyinin ölkənin Ali Məhkəməsinə müraciət etməsinin arxasında hansı məqamların dayana biləcəyi barədə araşdırmalar müxtəlif nəticələrə, ehtimallara gətirib çıxarır. ÜAK-a problemlərin yaradılmağa başlanmasının ötən ilin dekabrında Rusiya, İsrail və Ukrayna vətəndaşı olan blogger Aleksandr Lapsinin Azərbaycanın açdığı cinayət işi əsasında Belarusda tutulmasından sonra müşahidə edilməsi maraq doğurmaya bilməz.

Məlumdur ki, Lapsin işğal altındakı ərazilərə qanunsuz səfər etdiyi, Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimi müstəqil dövlət kimi təbliğ etdiyi, eyni zamanda Azərbaycan sərhəddini qanunsuz keçdiyi üçün onun haqqında konkret maddələrlə cinayət işi açılıb. O, beynəlxalq axtarışa verilib və Rusiyanın etirazlarına baxmayaraq, Belarusda həbs edildikdən sonra Azərbaycana ekstradisiya olunub. Bundan sonra ÜAK-in qeydiyyat məsələsi ortaya çıxıb.

Bu barədə "Yeni Müsavat"a danışan politoloq Qabil Hüseynliyə görə, ÜAK-ı bağlamaq istəyirdilər, Lapsinin həbs olunub Azərbaycana gətirilməsi hadisəsinin bu məsələdə detektor rolunu oynadığı istisna deyil: "ÜAK-ı bağlamaq istəyirdilər, ona görə ki, Rusiyadakı azərbaycanlıların siyasiləşməsinə, ictimai həyatda aktivləşməsinə və nəticə etibarilə hansısa bir zamanda mobil siyasi qüvvəyə çevrilməsini istəmirdilər. ÜAK da müəyyən mənada bu istiqamətdə fəaliyyət göstərirdi və azərbaycanlıların

ictimai-siyasi həyatda fəallaşmasını təmin edə bilirdi. Son zamanlar isə bu qurumun sıraları xeyli genişlənməmişdi və daha çox azərbaycanlı onun işində iştirak edirdi. Yeni Rusiyadakı azərbaycanlıların ictimai-siyasi fəallığında yüksəliş hiss olunmaqda idi. Ona görə də Rusiyanın müəyyən dairələri ÜAK-ı bağlamaqda maraqlıydılar və bəhanə gəzirdilər. Ola bilsin ki, Lapsinin həbsindən sonra yaşananlar həmin dairələrin öz planlarını gerçəkləşdirməsi üçün fürsət rolunu oynayır. Lapsinin Azərbaycana ekstradisiya edilməsinə qarşı Rusiya xeyli mübarizə apardı. Daha çox Belarusa təzyiq edildi. Azərbaycana da Lapsinin Azərbaycana gətirilməsi təkidindən əl çəkməsi üçün mesajlar verildi. Amma Azərbaycan haqlı olaraq axıra qədər dirəndi və Belarus da kifayət qədər əzmkarlıq göstərdi. Lapsinin Azərbaycana ekstradisiyası Rusiyanı çox qəzəbləndirdi. Çünki ilk dəfə idi ki, postsövet məkanında Rusiyanın iradəsi qarşısına siyasi iradə qoyulurdu və ilk dəfəydi Rusiya bu cür

ÜAK-ın qeydiyyat problemində "Lapsin izi"

Azərbaycanlıların Rusiyadakı əsas təşkilatının bağlanması cəhdləri arxasında Lapsin insidenti dayanır? Ekspert: "Rusiya Azərbaycanın müstəqil siyasətindən narahatdır"

konfliktli vəziyyətdə uduzdu. Bu, həm də Vladimir Putinin siyasi reytinginin müəyyən zədə alınması demək idi. Bu nöqtəyi-nəzərdən Moskva Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresində səhvlər axtarmağa baş-

ladı. Rusiya mətbuatında xəbərler yayılmağa başladı ki, ÜAK-ın nizamnaməsinə və qanunvericiliyə uyğun olmayan bəzi hərəkətlərə yol verilib".

Politoloqun sözlərinə görə, illər uzununu fəaliyyət göstə-

rən bir təşkilatı birdən-birə qısa müddətdə nizamnaməni və Rusiya qanunvericiliyini pozmaqda təqsirləndirmək açıq qərəzdən və sanki nəyinsə heyfini almaq istəyindən xəbər verir: "Qorxuram ki, ÜAK-ın qeydiyyatının ləğvinə sonra başqa növ təzyiqlər də işə salınsın. Azərbaycanla münasibətləri xeyli soyudduqdan və Ermənistanı da danışıqlar prosesindən uzaqlaşdırdıqdan sonra Rusiya hər addımda ölkəmizə problem yaratmağa çalışır. Qeydiyyatı olmayan azərbaycanlıların Ru-

siya-Gürcüstan-Türkiyə üçlüyünün son zamanlar bir sıra ciddi layihələrə əl atmasından, yaxınlarda isə bu üçlüyün ordularının Gürcüstanda birgə təlimlər keçirməsindən də narahatdır. Azərbaycanın meyvə-tərəvəz daşıyan TIR-larının guya Türkiyədən gətirilməsi kimi Dağıstanda saxlanması, onlardan birinin yandırılması, sürücünün ölümcül döyülməsi təsadüfi deyil".

Politoloq hesab edir ki, bu günlər Rusiya-Azərbaycan münasibətləri əslində gərgin dövrünü yaşayır: "Azərbaycan bu münasibətlərin normal qaydada, bərabərhüquqlu qonşuluq münasibətləri səviyyəsinə davam etdirilməsinin tərəfdarıdır. Bunun üçün əlindən gələni edir. Amma Rusiyanın vəziyyəti gərginləşdirmək istiqamə-

tində atdığı addımlar bu məsələnin normal məcraya düşməsinə mane olur. Azərbaycan tərəfi açıq diplomatiyadan istifadə edərək bu məsələlərə müdaxilə etməlidir".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

16 nisan Türkiyəyə nicat olacaqmı?

"Nəticənin necə olacağını Türkiyə seçicilərinin ümumi rəyi bildirəcək. Ehtimal olunan nəticə "evet" olacağı yönündədir". Böyük Quruluş Partiyasının başkanı, deputat Fazil Mustafa bu fikirləri Türkiyədə keçiriləcək 16 aprel referendumu "Yeni Müsavat"a dəyərləndirərək söylədi.

Qardaş ölkədəki ciddi müzakirələrin məntiqi sonluğunun necə olacağından bəhs edən F.Mustafa qeyd etdi ki, hər iki halda bu, Türkiyə cəmiyyətinin həyatında ciddi bir dəyişiklik mənasına gəlməyəcək: "İdarəetmə şəklinin dəyişməsi Türkiyə kimi oturuşmuş ölkələrdə hansısa narahatçılıq yarada bilməz. Xalqın iradəsinə zidd yönətim formalaşması imkanları burada sifirə bərabərdir. Cəmiyyət nə qədər bölünmüş görünərsə də, istənilən zaman səfərbər ola biləcək bir Türkiyə olduğunu unutmamalıyıq". Prezident üsul-idarəsinə keçidin hansısa ciddi problemlərə gətirib çıxara biləcəyi barədə müxalif fikirlərə gəldikdə, deputat bunu da istisna etdi: "Yerləşdiyi bölgənin qaynar vəziyyətdə olması bəlkə də Türkiyə üçün çəvik qərarlar ala biləcək başqanlıq sisteminin mövcudluğunu zəruri edir. Parlamentin də əsas səlahiyyətləri qorunub saxlanılırsa, bundan niyə qorxulduğunu anlamaq bir qədər çətindir. Hər halda, referendumda "evet" kursunun üstün-

Fazil Mustafa: "Referendumda "evet" kursunun üstünlük qazanması Türkiyənin daha çox faydasına ola bilər"

Zəlimxan Məmmədli: "Evet" Türkiyəni daha güclü edəcək"

lük qazanması indiki şərtlərdə Türkiyənin daha çox faydasına ola bilər".

"Borçalı" Cəmiyyətinin sədri Zəlimxan Məmmədli də öz növbəsində Türkiyənin taleyi sardan rahat olduğunu bildirdi: "Türkiyə 1000 ilə yaxın dövlətçilik tarixi olan qos-qocaman bir dövlətdir. Osmanlı imperatorluğundan cümhuriyyətə keçid zamanı baş verən proseslər və Türkiyənin

Z.Məmmədli "Yeni Müsavat"a 1999-cu ildə dünyanın gələcəyi ilə bağlı təsadüfən bir ciddi amerikalı diplomatı ilə arasında yaranmış fikir dartsışmasını xatırladı: "Söz "Böyük Orta Doğu" projesinə gələndə Türkiyənin yeri məsələsi əsas müzakirə mövzusu oldu. Həmin diplomat məhz Orta Doğu projesi Türkiyəsiz və ya zəif, üzgün Türkiyə ilə nəzərə alınaraq strategiya qurulduğunu bildirdi. Əsaslandırma bu idi ki, güclü Türkiyə Avro-Asiya zolağında həm İslam dünyasının, həm də Türk dünyasının təməkləşmə mərkəzinə çevrilə bilər ki, bu da Avro-Asiya və ərəb dünyası üzərində nəzarət imkanları qazandıra bilər. Mövcud projədə İsrail bölgənin nəzarət məkanı kimi nəzərdə tutulur. Davosda başlanan və ya yaradılan gərginliyin kökündə də bu durur: Türkiyəni oyundan çıxartmaq!" **Cəmiyyət sədri dedi ki, o, uzunmüddətli müşahidələrində bu layihənin kontur-**

larına şahidlik edib: "Ərdöğənin prosesləri açıq müstəviyə daşmasının arxasında da bu təhlükəni bilməsi dura bilər. Türkiyənin içəridən PKK,HDP ilə, terrorlar serialı ilə, Suriyada türk boylarının amansızlıqla qətləmə məruz qalması, PJD, PEJAK, İŞİD kimi terror təşkilatlarına ikili yanaşma da bu proyektin tərkib hissəsidir. Təbii ki, Türkiyənin mövcud hakimiyyətinin zaman-zaman buraxdığı ciddi xətlər də mövcuddur. Subyektiv, dini təəsübkeşliklə bəzi müttəfiqləri ilə münasibətlərin kəskinləşməsi, ölkəçi FETÖ məsələsinin şaquli xətt üzrə Türkiyə Cəmiyyətinə üz-üzə duran qruplara bölünməsi təhdidedici məsələlərdir. Bu məsələnin dərinləşməsi düşmənlərin maraqlarına uyğun görünür. İndi faktiki olaraq bölgə müharibə zonasına çevrilməkdədir. Diplomatiya silaha uduzdu. Ən düyün nöqtə budur. Bu durumda Türkiyə cəmiyyətinin bütövləşməsi, hakimiyyətə daha çəvik qərarlar qəbul etmə şansının verilməsi, ən ekstremal vəziyyətdə milli təhlükəsizliklə bağlı gərəkləri yerinə yetirməyi üçün bu referendumla ehtiyac var idi. Əgər Avropa və ya digər qonşu coğrafiyalarda dinclik hökm sürsə, bu referendumla qətiyyətlə ehtiyac ola bilməzdi. Referendumda maraqlı olan odur ki, milliyyətçi kəsimin əhəmiyyətli bir qismi, obrazlı desək, islamçılarla bir platformada birləşiblər".

Z.Məmmədli qeyd etdi ki, bu prosesdəki AKP-MHP çox unikal birlikdir: "MHP-ni bu mövqeyinə görə xəyanətdə suçlayanlar da var, lakin doğru deyil. Milliyyətçilər bu an üçün, Türkiyə dövlətçiliyi ciddi təhdidlərlə üz-üzə olduğu anda doğru olan tək addım var idisə onu da atdı. Burada xeyli rahatam. Rahatam ki, istər din, istər milli-

yyətçilik inanc, iman məsələsidir. Bu kəsimlər birlikdədirsə, Türkiyə Cümhuriyyəti bu oyunları poza biləcək. CHP-nin də zaman kəsiyində bu platformada yer alacağını ehtimal edirəm. Əgər referendum sonucu "evet" çıxarsa, ağlagəlməz bir ssenari işə düşsə və bütün qüvvələrin bir arada olmasına dikte edə bilər. CHP bütün hallarda milli təşkilatdır və o an çevriliş cəhdində olduğu kimi, qızıl ortanı tapacaqlar". **Z.Məmmədli qeyd etdi ki, o özü bu arquməntlərlə 16 aprel referendumuna "evet" deyir:** "Təbii ki, fərqli fikirlər var. Məni başqa bir dövlətin siyasi prosesinə, seçki prosesinə müdaxilədə suçlayanlar da ola bilər. Ancaq bu kompleksləri sındırmanın tərəfdarıyam. Azad fikir bildirirəm, özü də yad bir ölkə həyatı üçün deyil, məhz doğma Türkiyə üçün bu addımı atıram. Türkiyə və Azərbaycan birliyi zamanın tələbi, diktəsidir. Türkiyə zəif düşərsə, Azərbaycan istiqalətli ilə vidalaşa bilər. Bu təhlükə realdır. Amma "evet" Türkiyəni daha güclü edəcək və Azərbaycanın toxunulmazlıq statusu qazanması real olacaq. Bir də oponentləri arasında Ərdöğən əbədi hakimiyyəti üçün edir, deyənlər var. Bu gün seçki deyil, referendumdur. Seçki təyin olunanda bu məsələ aktual oluna bilər. Hamı bilməlidir ki, Azərbaycan insanının Türkiyə ilə və ya əksinə, mənəvi bağlılığı o dərəcədə yüksəkdir ki, bəzən məni kimi hüquqi prosedurları aşmalı olursan. Türkiyə xalqına, siyasətlərinə, aydınlığına, yönətlərinə, iddialılarına və seçicilərə, hansı mövqə tutmalarından asılı olmayaraq sayğı və sevgilərimizi göndəririk. 16 aprel Türkiyənin nəfinə olmaqla, Türk birliyi ideyamızın gerçəkləşməsi yolunda millətimize güc versin, inşallah".

□ **E.PASASOY**

Azərbaycan ədəbiyyatşünası, filologiya elmləri doktoru Qəzənfər Paşayevlə geniş müsahibəmizdə türkmənlərin faciəvi durumundan danışdıq. Hələ ötən əsrin 80-ci illərində İraqdakı çalşmalarının məntiqi yekunu olaraq yazdığı "Altı il Dəclə və Fərat sahillərində" kitabı ilə tanınan və uğur qazanan professorun yaradıcılığının böyük hissəsi türkmənlərlə bağlıdır.

- Qəzənfər müəllim, Kərkük şəhəri üzərindən İraq Regional Kürd Bölgəsinin bəy-raqının asılması neçə vaxtdır müzakirə mövzusu-
dur. Sizə çox yaxın və tanış olan bölgədə baş verənlərə münasibətiniz necədir?

-Təbii ki, narahatedicidir. Ən azı orada Kərkükün də bayrağı asılmalıdır. İraqın mərkəzi hökuməti də məsələni qəti şəkildə qoyub ki, ora pul buraxmayacaq, maaşları kəsdi.

- Maliyyə sanksiyaları kürd hökumətini dayandıracaq-mı? Reallıq budur ki, Kərkük İraq neftinin mühüm hissəsini təşkil edir. Nefti qəpik-quruşa satmaları kifayət edər...

- Elə davanın hamısı neft üstündədir də. Ümumiyyətlə, indi bütün dünyada dava yənəcəyin, yeraltı sərvətlərin üstündədir, ayrı bir şey yoxdur.

- Son məlumatlara görə, Kərkükün sonrakı taleyi ilə bağlı referendum keçirilməsi qərarlaşdırılıb. Silahlıların nəzarətində keçiriləcək referendum tabii ki, türkmənlərin zəyirə olma-yacaq. Razılaşsınız-mı?

- Vallah mən bunu eşitməmişəm.

- Hazırkı situasiyadan türkmən varlığının tanınmaması narahatedicidir...

- Kiçik xalqın faciəsi böyük olar. Mən bunu "Altı il Dəclə-Fərat sahillərində" kitabımda yazmışam. 1970-ci ildə onlara muxtariyyət verildi, öz dillərində oxumaq imkanı yaradıldı. Uşaqları məktəblərə qoydular. 4-cü sinfi bitirəndə bərdən ayıldılar ki, bunlar məktəbi öz dillərində bitirəndən sonra hansı universitetə girecek, dili bilməyibilməyəcəkdir harada işləyəcək? Ölkədə dövlət dili ərəb dilidir. Mən bütün bunları o vaxt da yazmışam. Kiçik olanda belə olur da, hamı onun üstünə qalxır.

- Amma elə də kiçik etnik qrup da deyil. Kərküklə yanaşı, Mosul, Təlafer, Ərbil və digər ərazilərdə üst-üstə milyonlarla türkmən yaşayır, üstəlik də Suriyada yaşayan türkmənlər faciə içərisindədir.

- Düzdür, türkmənlər o ərazilərdə yaşayırlar. Əsas mərkəz Kərkükdür. Duz Xurmatu, Təzə Xurmatu var. Ümumilikdə 64 Bayat kəndi mövcuddur. Bayat qəbiləsi, Bayat tayfası İraqdadır. Bəzə bizdə deyirlər Məhəmməd Füzuli bayat tayfasındadır. Bizdə Füzuli rayonunda Bayat kəndi var, ordandır. Yalan sözdür. Bayat tayfası ordadır, 64 kənddir, Füzuli də orda, Qaranaz kəndində anadan olub.

- Obrazlı desək, Füzulinin məmləkəti yağmalanır...

- Bəli. Füzuli "Fars" divanı-

nın girişində yazır ki, mən İraqda anadan olmuşam, boya-başa çatmışam, burda yazıb-yaratmışam, bir dəfə də İraq sərhədindən kənara çıxmamışam. Bunu Füzuli boyda kişi özü yazıb.

- Bir zaman Füzulinin məzarı da müzakirə mövzusu idi. Hətta böyük şairin məzarını dağıtmağa cürət etdilər. Hətta Azərbaycan-dan da ciddi təkpi, etiraz olub...

mək olmaz. Türkmənlər iki tərəfdən təzyiqlik altındadırlar: həm kürdlər, həm ərəblər təzyiqlikdir. Mən bir dəfə bir yoldaşa dedim ki, bu nədir, Amerika elə edir, rus belə edir. Dedi, vallah dünyada bir hökmran dövlət olsa, yaxşı olar, hamı da ona qulaq asar, sakit yaşayar. İndi hər iki tərəfdən türkmənləri əzirlər, sıxırlar, bəlkə o terribdə olsa, daha yaxşı olar. Bilmək olmaz. Ona görə çətinlik çəkirəm.

Ağlayan çox, gülən hanı?

Göz yaşını silən hanı? Matəm tutub bu dünyanı Ağlama, gözəl, ağlama!
- Ancaq biz ədəbiyyatına vaxt ayırdıq, kürdlər silahlandı...

- Sizə bir söz deyim. İndi deyirik bu planlara görə narahatıq. Bəs bu kürdlər xalq deyilmi? Onun hüququ, mənəvi haqqı yoxdurmu dövləti olsun?

rini də, bizi də "türkmən" adlandırlırlar. Əslində biz Qaraqoyunlular, Ağqoyunlular vaxtında "türkmən" adlanmışıq. Şah İsmayılın bir şeiri var, deyir:

**Qurtarar ərəbin, türkün məskəni,
Onda ki, Bağdad içrə türkmən qonar...**

Türkmən ulu türk, qüdrətli türkün qocaman türk deməkdir.
- Bizim həm də türkmənlərə vəfa borcumuz var, təəssüf

həsr olunmuş konfrans oldu. Azərbaycandan xeyli sayda adamlarımız var idi. Orada İraq türkmənlərinə abidə ucaldılar və küçənin birini "Kərkük caddəsi" adlandırdılar.

- Qəzənfər müəllim, inşallah, bu il 80 illik yubileyinizdir. Yəqin ömrünü türkmənlərə, həsr etmiş alim kimi, türkmən qonaqlarınız da olacaq, eləmi?

- Hələ vaxta var. Allah qis-

"Səddamın evi yıxılsın, elə o elədi.."

Qəzənfər Paşayev: "Türkmənlərə həm kürdlər, həm ərəblər təzyiqlik edir"

- 1975-ci ildə Füzulinin məzarını məhv etdilər, çünki İmam Hüseyin məscidinin ətrafı çox basırıq idi, evlər və s. Füzulinin məqberəsi də orda idi. Onu ləğv edib içəri keçirdilər. Məscidə girəndə sağ tərəfə dönəndə Füzulinin neşi dəfn olunub, divarda da adı yazılıb. İçəridə də bütün qədim divan nüsxələri saxlanılır. Belə bir müqəddəs yerdedir.

-Sonuncu ziyarətiniz yadı-
nızdadır?

- Bəli, 1994-cü ildə Füzulinin 500 illik yubileyinə getmişdik. 128 nəfərdən ibarət nümayəndə heyəti idi. Yubileyin keçirilməsində İraq-türkmən şairi Əbdüllətif Bəndəroğlunun böyük xidmətləri olmuşdu.

- Türkmənlərin faciələrinə qayıdaq. Dediym kimi, say-ları çox olsa da, türkmən mövzusu masadan kənar qalıb. Diqqətdən kənar qalmalarının, bu proseslərdə ərimələrinin səbəbi nədir?

- Müəyyən siyasi məsələlər var. Bərzani Türkiyəyə gəlmişdi, danışıqlar aparıldı. Yəqin PKK-ya qarşı birgə razılaşma var. Görürsünüz PKK zəifləyib? Sanki yoxdur.

- Amma dinc yaşamağı haqq etmiş türkmən toplumu belə bir münasibətə layiq deyildi. Bəs bundan sonra türkmənlər muxtariyyət qazana bilirmi?

- Bir söz deyim, bəlkə də türkmənlərin kürdlərlə bir olmaları daha faydalıdır, nəinki ərəblərlə. Bunu nə ilə bilmək olar? Ərəblər kəndləri də dağıtdılar...Deyək ki, bir dəne kərküklü doğulub-böyüdü, ancaq gələcəkdə orda oğluna nə ev ala bilər, nə də tikdirə bilər. Qoymazlar. Ərəblər deyir mənim ölkəmin harasında deyirsən, kömək də edim, tik, orda yaşa, amma Kərkükdə yox!

Görürsən, ərəblərin türkmənlərə münasibəti necədir? Bəlkə də kürdlər tərəfindən daha yaxşı münasibət olacaq. Bu vaxta qədər də qız verib-qız alıblar. Tarixən onların arasında əlaqə möhkəm olub. Gələcəkdə necə olacaq, bunu bil-

- Bir çoxlarının indiki İraq-la müqayisədə həsəd apardığı Səddam Hüseyin dövründə də İraq türkləri az müsibətlər görməyiblər...

- Səddamın evi yıxılsın, elə o elədi də.

- Qəzənfər müəllim, bir sıra ekspertlər hesab edir ki, 2003-cü ildə ABŞ İraqa qoşun yeridəndə Türkiyə də koalisiyaya qoşulsaydı, vəziyyət bu dərəcədə acınacaqlı olmazdı. Razı-sınız?

- Amma o vaxt Türkiyə parlamenti icazə vermədi. Daha bu qərarı şərh edə bilmərəm. Türkiyə gedib Şimali İraqa bayraq sanca bilməzdi. Amma bəlkə mövqeyi türkmən bölgəsində indikindən möhkəm olardı. Onsu da Türkiyə Kərkükün güvənc yeridir, onları qoruyur.

- Kərkükdə sonuncu dəfə nə zaman olmuşunuz?

- 2011-ci ilin martında. Ancaq ayın 26-29-u tarixlərində. Martin 31-i türkmənlərin böyük alimi Ata Dərzibaşının bir illik anım günü idi. Mən onun haqqında kitab yazmışam: "Ata Dərzibaşının folklorşünaslıq fəaliyyəti". Getdik orda konfrans keçirdik. Türkiyədən keçmiş dil qurumunun rəhbəri Əhməd Bican Ərcilasun, İraqdan professor Mahir Nakip, Azərbaycandan isə mən mürüzə etdik. Professor Şirindil Alışanovla birlikdə də üç gün ərzində onlarla təmasda olduq. Ordakı tədbirdə də bayraq məsələsi narazılıq yaratdı. Deyildi ki, onda ikisinin də bayrağı asılınsın.

- Yaqın yerli əhali ilə də görüşmüşdünüz. O zaman türkmənlər nələr danışdılar, Azərbaycandan istəkləri nə idi?

- Məni məşinlərlə qarşıladılar, camaatın içərisinə getdim, söhbət elədik.

-Sovet dövründə türkmən mövzusu çox populyar idi...

- Elədir. 1980-ci ildə Rəsul Rza ölümünə bir gün qalmış şeirlər toplusu dərc olunmuşdu: "Yaralı Kərkükün bugünlü xoyrat və maniləri". Orada bir kərküklü qıza şeir həsr edib:

- Professor, cavab verməyə çətinlik çəkirəm. Amma BMT-nin tanıdığı sərhədlər var. Sonsuzluğa qədər dövlətlərin yaradılması prosesi getsə, onda dünyanın şəkli tamam dəyişər və fəlakətlər çoxalar...

- Yox, əgər vicdanla baxsaq... Bizə kənardır deyər, belə düşünürük. Ancaq hər bir xalqın azad olunmaq haqqı var. Onların dövlət yaratması niyə pisdirdir?

- Lakin təkə İraqa deyil, digər dövlətlərə, o cümlədən qardaş Türkiyəyə qarşı da ərazi iddiaları var. Üstəlik də silahlı mübarizə aparırlar...

- Mən sənə deyim, bil, kürdlər həmişə türkmənlərlə bəvli kimi olublar. Bir məkanda yaşayıblar, qohum olublar. İndi neftə görə belə məsələlər ortaya çıxıb. Bu saat dünyada kimin şikayəti yoxdur ki? Bütün dünyada vəziyyət ağırdır, guya harada yaxşıdır? Sankt-Peterburq kimi o boyda müqəddəs şəhərdə görün nələr törətdilər. Dünya çalxalanır da...

-Amma dünya güclərinin laboratoriyasında hazırlanan terror şəbəkələri indi geniş ərazilərə yayılmağa başlayıb. Kərkük də on illərdir poliqon rolunu oynayır...

-Təbii ki, onu yarıdan, istiqamətləndirən dövlətlər var. Terror öz-özünə yaranmır. O başqa məsələ ki, gözünün qabağında ata-anasını, bacı-qardaşını öldürürlər, bunun cavabı artıq terror deyil, intiqamdır. Belə adam gedib özünü oda atacaq, intiqamını alacaq, özü də buna qəhrəmanlıq deyirlər, terror deyil. Ona görə İndi Avropada çox qorxurlar, çəkinirlər ki, adi adamlar gəlib orda intiqam almaq istəyəcək.

- Türkmənlər özlərini Azərbaycan türklərindən ayrı saymır...

- Bizim dilimiz eynidir. Türköloq Fuad Köprülü İslam Ensiklopediyasında kərküklülər haqqında yazır: "Azərbaycan türkcəsində danışan türklər". İraq alimləri, türk alimləri, ümumiyyətlə, dildən başı çıxan alimlər hamısı bunu etiraf edir. Sizə deyim ki, onlar özlə-

"Dünyada dava yanacağı, yeraltı sərvətlərin üstündədir..."

ki, əlimizdən bir iş gəlmir. Heç olmasa sizin rəhbərliyi-nizlə bir türkmən konfransı keçirmək, onların da nümayəndələrini dinləyib dardlarını bölüşmək, humanitar tədbirlərə başlamaq mümkündürmü?

- Mən Kərkük məsələsində mədəni, elmi əlaqələrlə canımla, qanımla hazırım, ancaq siyasi məsələlərə qoşulmuram, heç vaxt da qoşulmamışam. Lakin mədəni, elmi, ədəbi əlaqələr ən böyük siyasətdir. Humanitar yardıma gəlirdikdə, əlaqəmiz yoxdur. Bizim Kərkükdə konsulluğumuz yoxdur, ona görə çətin olar.

- Türkdülli dövlətlərin nümayəndələri ilə birgə konfrans keçirilməsi təşəbbüsünüz ola bilirmi?

- Edə bilirik, elə türkmənləri də, türkləri dəvət edərik. Niyə edə bilmirik ki? Biz burda bir dəfə Kərkük folkloruna həsr olunmuş konfrans keçirmişik, amma yenə də keçirmək olar. Üç il əvvəl Türkiyənin Bilecik Universitetində də İraq, Suriya və İrand türkmənlərinin tarixi, dili, ədəbiyyatı, mədəniyyətinə

mət eləsə... Bəzən belə yanaşmalar olur ki, sovet dövründə Azərbaycandan türkmənlərə daha həssas münasibət var idi, nəinki indi. Hətta türkmən toplumunun unudulduğu iddiaları da var.

Niyə laqeyd qalırıq ki, ay qurban olum? İndi türkmənlər Bakıya çox gəlib-gedir, hamısı mənim evimə gəlir. Laqeyd deyiləm, siyasi işlərə qarışmıram. Mən xaricdə çox işlədim, o vaxtlar belə adət eləmişəm. Təkcə İraqda 6 il yarım işləmişəm. İngiltərədə, Amerikada ixtisasartırma kurslarında olmuşam. Məndə siyasi məsələ zəif olub, bundan sonra neyləməliyəm? Heç bir partiyanın da üzvü deyiləm. Amma mədəni tədbirlər keçiririk. Biz bu işlərdən çəkilmişdik.

- Bəzi nikbin proqnozlar da eşidilir ki, hələ hər şey itirilməyib, günün birində Türkiyənin iradəsi öz sözünü deyə bilər. Siz nə düşünürsünüz?

- Mən də o fikirdəyəm ki, Türkiyə bir an onları unutmur, istəyirəm biləsiniz.

Almaniyanı düzəltməyə gedirik

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Belarus rejimi bizim yapistlərin öziz dostlarından biridir, o üzdən Lukaşenkonun hərəkətləri də xeyli dərəcədə tanışdır. Misal üçün, bugünlərdə orada xalq etiraz aksiyası keçirmişdi, Lukaşenko isə xeyli adamı tutub zindana saldı. Deyir, bunlar silahlı çevriliş etmək istəyirlər. İşin gülcünc tərəfi odur ki, yerli polis Lukaşenkonun həmin bəyanatına qədər heç bir silahlı müxalifətçi tutmamışdı, yalnız bu bəyanatdan sonra gedib 25 adamı tutdular, evlərindən isə... straykbol idmanına aid tüfəngləri müsadirə elədilər. (Bu straykbol plastik küreciklərlə "dava-dava" oyunudur, rənglə oynanılan peyntbola bənzəyir). Sən demə, həmin adamlar plastik küreciklərlə silahlı dövlət çevrilişi edəcəkmış. Özü də dovşanın anekdotundakı kimi, qulağı kəsib sonra sayıblar - prezident deyəndən sonra çevrilişçiləri tutublar. Ancaq anekdot bununla da bitmir. Həbs edilənlərin guya Ukraynadən gəldiyi, oradan pul, silah aldığı iddia edilir, dövlət televiziyasında müsadirə edilən əşyalar arasında isə anti-Ukrayna məzmunlu əşyalar göstərilir.

Azərbaycanda srağagün hərbi vəziyyət haqda qanun qəbul olundu. Orda yazılıb ki, ölkənin hansısa ərazisi işğal edilə, dövlət başçısının ixtiyarı var hərbi vəziyyət elan etsin. Bu zaman siyasi partiyalar, QHT-lər, jurnalistika, hətta internetdə sosial şəbəkələrə qədər hər bir şeyə senzura tətbiq edilə bilər, bunların hamısını bağlamaq olar.

Guya bunlar indiyə qədər açıq imiş. Xoruz yox imiş, sabah açılmırmış... Partiyalar və QHT-lər faktiki məhv edilib. Təəvvür edin, müxalifət hətta stadionda mitinqin gününü də özü təyin edə bilmir. Yaxşı olar Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti belə "müxalifət" mitinqlərinə aparıcı və çıxış edənlər də göndərsin, o cümlədən meydançıları bütçə zəhmətkeşləri ilə doldursun - bircə bu qalıb. Internet, sosial şəbəkə yazılarına görə həbsə atılanlar da "n" qədərdir. Bəs bu qanun nəyə lazımdır? Üstəlik, ərazinin işğalı şərti də 27 ildir var idi. Olmaya təzə haranısa da xarici düşməne verəcəyik?

AzTV həmişə deyir ki, Almaniya dağılır, Avropa çökür, ancaq biz inkişaf edirik. Təzə açıqlanan rəqəmlər isə tərsini göstərir. 2016-cı ildə Almaniyaqdan sığınacaq istəyən azərbaycanlıların sayı 3 dəfə artıbmiş. 2015-ci ildə 1497 nəfər ordan sığınacaq istəyib, 2016-cı ildə isə 4750 nəfər!

Bəlkə gedirlər dağılan Almaniyanı düzəltməyə? Lazım gələ, bunu "əmək desantı" kimi qələmə vermək olar. Yapistlər bu desantı Berlinə atır ki, xarabalığı abadlaşdıracaq. Özünü həyasızlığa qoysan, hər şey demək olar. Hətta iddia etmək olar ki, "Mercedes" firması maşın qayıрмаğı "Naz-Lifan" zavodundan öyrənmişdir.

Hələ bu bir ölkədir, gör ümumən ölkədən qaçanların sayı nə qədərdir... Mühacirləri qınaya da bilməzsən, hərbi vəziyyətdə nə qədər yaşamaq olar ki? İnsanların səbri tükənir, bezirlər. Azadlıq, insan hüquqları hardasa "birləşmiş qablar qanunu" prinsipinə tabedir. Harda hava varsa, azadlıq varsa insanlar ora tərəf axırlar. Təzyiq çox olan yerdən, təzyiq olmayan yerə keçirlər.

Xalqa edilən vədlərin hamısı da dini cənnət vədləri, hansısa imamın zühur edib xilasımıza nail olacağı tipindədir. İndi müvəqqəti çətinliyə dözməliyik, neft gəlirləri haçansa bizi xoşbəxt edəcəkdir. Məmməd həsən əmi eşşək kolbasası yesin, Xudayar bəy isə Neft Fondu hesabına Dubayda villa alsın. İndi pambıq ekəcəyik, sabah qoyunlar pambıq sahəsindən keçəndə pambıq tülklərinə ilisəcək, aparıb dünya birjasında satacağıq, Kamilxan xala da uca millətimizə təzə corab hərəəcəkdir.

Neft demişkən... Azərbaycan müəyyən öhdəliklərə əməl etmədiyini üçün Mədən Sənayesində Şəffaflıq Komissiyasından qovuldu. Yapistlər bundan nəticə çıxartmaq, utanmaq yerinə özləri təzə, xudmani bir "mədən şəffaflığı" oyuncağı" düzəldiblər. İki gün qabaq bu temada fərman verildi və hasilat sənayesində şəffaflığı artırmaq üçün təzə komissiya yaradıldı. Gülməli odur ki, həmin komissiyanın bütün üzvləri hansısa nazirlərin müavinləridir. Sadə dillə desək, nefti çıxardan da dövlətdir, onun pullarının oğurlanmasına nəzarət edən də. Elə bil siçana taxıl anbarına nəzarət eləməyi tapşırırsan.

Rusiya Xəzər dənizində hərbi təlimə başlayıb. Bu barədə informasiyanı Rusiya Cənub Hərbi Dairəsi yayıb. Təlimdə 20 hərbi gəmi iştirak edir. Təlimə qoşulan gəmilərin bir çoxu Kalibr raketləri ilə silahlandırılıb. Kalibr raketləri ilə əsasən "Qrad Sviyajsk", "Velikiy Ustyuy" və "Dağıstan" gəmiləri silahlandı.

Şimal qonşumuzun mübahisəli zona sayılan Xəzərdə təlimlərə başlaması Kremlin dünyaya güc nümayişi kimi izah olunur. Politoloq Elçin Mirzəbəyli təlimlərin rus mediası tərəfindən təqdimatının əsassız olmadığını düşünür: "Rusiyanın Xəzər Dənizindəki taktiki təlimlərə başlayıb. Belə təlimlər mütəmadi olaraq keçirilir. Əslində diqqətçəkən təlimlərin keçirilməsindən daha çox bu təlimlərin Rusiya mətbuatı tərəfindən "Rusiya yenidən mübahisəli hövzədə əzələ nümayiş etdirir" başlığı ilə təqdim edilməsidir. Bu təqdimatın da şübhəsiz ki, əsasları var. Təqdimat ilk növbədə etiraz aksiyaları və terror hərəkatının aradan qaldırılmasına, gündəmin dəyişməsinə, həmçinin Baltik və Qara dəniz hövzəsində Rusiyanın manevr imkanlarının məhdudlaşdırılması istiqamətində NATO-nun həyata keçirdiyi tədbirlərdən qaynaqlanan narahatlığın üstələnməsinə xidmət edir. Diqqətçəkən digər məqam Xəzərin mübahisəli dəniz kimi təqdimatıdır. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan, Rusiya və Qazaxıstan arasında Xəzərə bağlı müvafiq müqavilə imzalanıb və bu ölkələr arasında Xəzər dənizi ilə bağlı mübahisəli məsələ yoxdur. Mübahisə yaradan Türkmənistanın Xəzərin ortaq xəttinin müəyyənləşdirilməsi prosesində Bakı buxtasının çıxıntılarının nəzərə alınmaması iddiası və İranın beynəlxalq hüququn prinsiplərinə zidd öz sərhədlərinin çıxıntılarında kənarında əlavə pay istəməsidir. Bu pay isə təbii ki, Azərbaycandan istənilir. Deməli, nəzəri baxımdan İranın iddialarının Rusiyaya heç bir aidiyyəti yoxdur."

rani ilə bağlı beynəlxalq münasibətlərdə dərin çat yaradıb. Bəşər Əsədin dinc əhaliyə qarşı kimyəvi silah tətbiq etməsi ilə bağlı qərar layihəsi BMT Təhlükəsizlik Şurasının gündəmindədir. Rusiya qərara veto qoymaq hüququna malikdir. Ola bilsin ki, bu addımdan öncə Xəzərdən Qərbə güc nümayiş etdirilməsi qərarını verib. Xatırlayırınsızsa, Rusiya bir müddət öncə də Suriyadakı hədəfləri Xəzərdən açılan raket atəşləri ilə vurmuşdu. Yaxınlarda Rusiya sərhədlərində keçirilən NATO təlimlərinə

Xəzərdə partlayış və atəş səsləri

Elçin Mirzəbəyli: "Rusiya Qərb liderlərinin cəsarətsizliyindən ruhlanıb..."

yeti olmadığı üçün Moskvanın bu qapalı dəniz hövzəsini "mübahisəli" adlandırması üçün əsas da yoxdur. Əslində Xəzərin hüquqi statusu ilə bağlı problem Rusiyanın İran vasitəsilə hövzə dövlətlərinə təzyiq göstərmək niyyətindən qaynaqlanır. Çünki Rusiya SSRİ-nin hüquqi varisidir. 1921-ci il fevralın 28-də RSFSR və İran arasında, 1931, 1935 və 1940-cı illərdə isə SSRİ və İran arasında Xəzərin statu-

sunu müəyyənləşdirən müqavilələr imzalanıb. 1935-ci ildən etibarən SSRİ və İranın dəniz sərhədləri Həsənqulu (Türkmənistan) və Astaracı (Azərbaycan) xətti üzrə müəyyənləşdirilib. Qeyd etdiyim kimi, Rusiya SSRİ-nin varisi olduğu üçün Xəzərin statusu ilə bağlı məsələ postsovet respublikaları ilə müzakirə olunmalı idi. İranın bu prosesə burun soxmasına isə Rusiya imkan yaradıb".

Politoloq təlimlərin son günlərdə Qərbin Suriya məsələsində fəallaşması ilə bağlı da ola biləcəyini istisna etmir: "Əgər bu, konkret zaman kəsiyi ilə bağlı əzələ nümayişdirsə, o zaman daha çox Suriyada baş verən son hadisələr müstəvisində yaranmış vəziyyətlə bağlıdır. Trampın və digər Qərb liderlərinin də bəyanatlarından görünür ki, Qərb Suriya məsələsində susqunluq mərhələsinə başa vurub və kimyəvi silahın tətbiqi ilə bağlı fakt Suriya böh-

bunu cavab kimi yox, diqqətin yayındırılması kimi qəbul etmək daha doğru olardı. Çünki Kalininqradda "İsgəndər" raketlərinin yerləşdirilməsinə adekvat cavab təkə 8 minlik kontingent və tanklarla yekunlaşmayacaq".

E.Mirzəbəyli təlimləri Azərbaycan kontekstindən də dəyərləndirdi: "İndiki şəraitdə bu fakt Azərbaycanı, yaxud hər hansı bir Xəzəryanı dövlətə təhlükə kimi qiymətləndirmək doğru olmazdı. Bunun üçün elə də ciddi əsas yoxdur. Qeyd etdiyim kimi, bu təlimlər hər il keçirilir və taktiki xarakter daşıyır. Digər tərəfdən, hazırda gündəmdə olan ən böyük ziddiyyətli məsələ Suriyada baş verənlərlə bağlıdır. Artıq xeyli müddətdir ki, Rusiya Qərb liderlərinin cəsarətsizliyindən ruhlanıb əzələ nümayiş etdirirdi. Amma indi vəziyyət dəyişib. Rusiya real təhlükə kimi qəbul olunur və ona qarşı müvafiq addımlar atılır".

□ **Cavanshir ABBASLI**

Senatorlar Trampı Əsədə qarşı kəskin addım atmağa çağırırlar

"Prezident Donald Tramp Suriyada proseslərin gedişatını dəyişdirəcək".

"TRTHaber" bildirir ki, bunu Arizona ştatının Respublikaçı Partiyasından olan senatoru Con Makkeyn bildirib.

"Üzləşdiyimiz vəziyyət nə qədər qarmaqarıq olsa da, prezident Tramp və hökuməti Suriyada hadisələrin gedişatını dəyişdirəcək. 400 min suriyalının ölümünə və 6 milyon insanın qaçqın vəziyyətinə düşməsinə səbəb olan bu humanitar və strateji fəlakətə müdaxilə etmək üçün əlverişli şərait var. Bu fürsəti qaçırmamaq üçün bəzi çətin strateji suallara cavab verməyə ehtiyac olacaq. Ancaq bu fürsəti dəyərləndirəndə, savaşa, terrora və qaçqın axını davam edəcək, ABŞ-ın milli təhlükəsizlik mənafeəli daha böyük risklərə məruz qalacaq", - deyir Con Makkeyn vurğulayıb.

Senator bildirib ki, keçmiş

prezident Barak Obama Suriya məsələsinin həllində qərarlılıq göstərərək, proseslərə müşahidəçi kimi yanaşmış.

Arkanzas ştatının Respublikaçı Partiyasından olan senatoru Tom Kotton da oxşar açıqlama yayıb. O bildirib ki, Suriyada Bəşər Əsəd rejimi kimyəvi silahdan istifadə edərkən, ABŞ-ın o

zamankı prezidenti Barak Obama və hökuməti lazım olan addımı atmayıb və bu da ABŞ-ın dünyadakı təhlükəsizliyinə və nüfuzuna zərbə vurub: "Zalimliklərinə görə Əsəd hökuməti, İran və Rusiyanın məsuliyyət daşması üçün Suriyaya yönəli daha güclü siyasətin yürüdülməsinin zamanıdır. Bu siyasət Bəşər Əsədin Suriyanı

tərk etməsi ilə başlamalıdır".

Cənubi Karolina ştatının Respublikaçı Partiyasından olan senatoru Lindsey Graham isə Suriyadakı vəziyyətlə bağlı twitter səhifəsində bunları yazıb: "İldibdəki hava hücumunu Əsəd rejiminin həyata keçirməsinə heç bir şübhə yoxdur. İndi prezident Trampın xarici siyasətdə əsas məsələnin diktatorlara qarşı mübarizə aparmaq olduğunu və Barak Obama olmadığını sübut etməyin zamanı gəlib çatıb. Məsələ Əsəd və Suriya olduğundan prezidentin sələfi kimi eyni xətanı təkrarlamaq istəməyirəm".

Qeyd edək ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp Suriyadakı rejimin başçısı Bəşər Əsədə aid Hərbi Hava Qüvvələrinin aprelin 4-də İdlib əyalətinin Xan Şeyxun bölgəsinə kimyəvi bombalar atmasına münasibət bildirərək deyib ki, ötən gün uşaqlara edilən hücumdan çox sarsılıb: "Bu, Suriya və Əsədə münasibətini kəskin dəyişdirdi".

Xatırladaq ki, aprelin 4-də səhər saatlarında İdlibin Xan Şeyxun şəhərinin bombalanması nəticəsində 11-i uşaq olmaqla 100-dən çox dinc sakin ölüb, 500-ə yaxın mülki şəxs isə kimyəvi bombadan zərərçəkib, ("report").

ATƏT

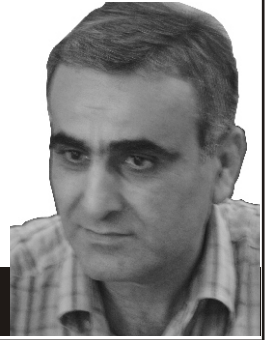
-in Minsk Qrupuna daxil olan həmsədr ölkələrin aprel xofu güclənir. Ötən ilin bu günlərində Azərbaycanla Ermənistan arasında atəşkəsin pozulması və ordumuzun düşmən öl-kə üzərindəki lokal hərbi uğurunun bir illiyi ilə bağlı Rusiya və Fransanın verdiyi açıqlamalar bunu açıq şəkildə göstərir.

vuşduğunu düşünür: "Hələ ki Qərbin, Rusiyanın və Ermənistanın qorxdığı baş vermədi. Aprelin ilk günlərində cəbhə bölgəsindəki vəziyyət nisbətən sakitdir, doğrudur, atəşkəs yenə də pozulur, ancaq ötən illik döyüşlər qeydə alınmadı. İkinci qorxu ondan ibarət idi ki, Ermənistan-da 2 apreldə keçən parlament seçkisi zamanı Azərbaycan ordusu hücumu keçə bilər. Bu

latlar tərəfindən Dağlıq Qarabağ regionunda, Ermənistan-Azərbaycan sərhədində qoşunların təmas xəttində aprel eskalasiyasından sonra vəziyyətin stabilləşməsi üçün aktiv səylər göstərilir. Bəyanat bu cümlə ilə bitirdi: "Ümid edirik ki, tərəflər danışıqlar masasına qayıdacaq, dayanıqlı nizamlanmaya istiqamətlənən dialoqu bərpa edə bilərlər".

zamanı verdiyi açıqlamaları da xatırlamaq olar. Riçard Hoqland dedi ki, münaqişənin həlli üzərində işləyirlər və həmin plan 3 əsas maddədən ibarətdir. Böyük ehtimalla, həmin maddələr bunlardır: Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 5 rayonu boşaldılması, azərbaycanlı məcburi köçkünlərin həmin 5 rayona geri qayıdışının təmin olunması və statusu müəyyənləşdirən referen-

Rusiya türkün dostudurmu?

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Öz bəxtinin yeni prezidenti Şövkət Mirziyayev ilk xarici səfərini Rusiyaya etdi. Məntiqli və anlaşılandır. Məsələ ondadır ki, özbək prezidentinin bu addımı Rusiya və onun lideri Vladimir Putinə heç də rəğbətəndən yox, sadəcə, tədbirli olmaqdan və öz ölkəsinin təhlükəsizliyi naminə Kremlə reverans etmək zərurətindən qaynaqlanır. Özbəkistan bu xüsusda tək deyil.

Hər necə olmasa, hələ də imperiya ambisiyaları ilə yaşayan və prezidenti SSRİ-nin xiffətini çəkən Rusiya bütün qonşuları üçün təhlükəli həmsərhəd dövlət olaraq qalır. Bunu kim fərq eləməsə də, Güney Qafqazda ərazilərinin bir qismi on illərdir işğal altında olan Gürcüstan və Azərbaycan yaxşı bilir.

O üzündən xarici siyasəti də "barit qoxusu" verən yırtıcı "şimal ayısı" ilə ən yaxşısı ehtiyatlı davranmaq, onu qıcıqlandırmamaq hesab olunur. Yoxsa Kreml "əvvəlcə sayıb, sonra kəsməyi" deyil, "öncə kəşib, sonra saymağı" xoşlayan dövlətdir. Kırım işğalı bir daha göstərdi ki, hətta dünyanı nüvə silahı ilə hədələyən Rusiya üçün beynəlxalq hüquq deyilən anlayış da artıq mövcud deyil.

Özbəkistan prezidenti Moskvada Putini xoş gəlmək üçün bəyan elədi ki, Daşkənd Rusiyanın siyasətini müdafiə edəcək. Doğrudur, bu fikri o, tam şəkildə açmadı. Ancaq istər MDB məkanı olsun, istərsə də Yaxın Şərq, Suriya böhranı, Kremlin siyasəti hər yerdə, yumşaq desək, antihumanist mahiyyət daşıyır, qan iyi verir - xüsusən də Putin hakimiyyətə gələndən sonra.

Postsovet məkanında Kremlin suveren ölkələrin başına gətirdiyi oyunları saymaq isə bitməz. Son olaraq, Moskva Ukraynanı parça-tikə eləməklə məşğuldur. Gürcüstan, Moldova və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə təhlükənin hardan qaynaqlandığı da bəlli. Rusiya SSRİ-nin yerində yaranmış yeni müttəfiqlər dövlətlərin varlığını bu gündə də həzm edə bilmir, onlara yuxarıdan aşağı baxır - problem bundadır.

Yaxud Rusiyanın müdafiə elədiyi Bəşər Əsəd rejimi. Öz xalqına qarşı bu günlərdə İdlidə kimyəvi silah belə işlətməkdən çəkinməyən, nəticə etibarilə məsum uşaqların həyatına belə qıyan bu qaniçən çəllədin müttəfiqi Rusiyadan başqa kim ola bilərdi ki (*İranın da Rusiya kimi Əsədin yanında olması məntiqlidir, ancaq bu ayrı yazının mövzudur*).

Belədirsə, indiki Rusiyanın siyasətini dəstəkləməyə dəyərmi? Bu gün Rusiyayı dəstəkləmək - postsovet məkanında və ondan kənarında işğal, təcavüzü, qan-qadani, uşaq qatillərini, diktatorları, bəşər əsədləri dəstəkləmək deməkdir! Zətan, Kremlin xarici siyasət kursunun qayəsini də ele bu təşkil edir - öz imperiya maraqları naminə şeytanla belə müttəfiqliyi caiz saymaq.

Doğru, Özbəkistan da Rusiya kimi demokratik dövlət deyil. Bir növ, hər iki ölkədə qohum rejimlər mövcuddur. Ancaq yalnız buna görə Rusiyanın yanında yer almaq qəbulmazdır? Bizcə, yox. Hərçənd qonşu Qırğızistanın az-çox demokratik yolla seçilmiş prezidenti Almazbek Atambayev Putinin son Bişkek səfəri zamanı az qalmışdı onun ayağına sərile. Qırğız xalqının seçdiyi prezidenti belə miskin və yaltaq qismində görmək ürkə ağrıdıca manzərə idi. Amma həmin Atambayev ötən ay Pakistanda keçirilən sammitdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü əks olunan sənədə imza atmaqdan imtina etdi...

Qayıdaq Özbəkistanın təzə prezidentinin xarici siyasət prioritetlərinə. Ümid edək ki, rəsmi Daşkənd Rusiyaya münasibətdə heç olmasa, İslam Kerimov dövründəki xarici siyasət xəttinə sadıq qalacaq. Yəni bu türkdilli ölkə yenə də Moskvadan məsafə saxlayacaq, nə Avrasiya Birliyinə, nə də KTMT-yə qoşulacaq; ən əsası, Kerimov dövründəki kimi, Özbəkistan işğalçı Ermənistanla diplomatik əlaqələr qurmayacaq.

Bu xüsusda maraqlıdır, görəsən, Mirziyayev xaricə ikinci səfərini hara edəcək? Məntiq pıçıldayır ki, bu ya Türkiyə, ya da Azərbaycan və ya Qazaxıstan olmalıdır. Bizcə, Türkiyə olsa, daha yaxşı. Bununla türk faktoruna, türk birliyi amilinə, Türkiyə amilinə diqqət çəkilər, türk düşmənlərinə mühüm bir mesaj verilmiş olar.

Kerimov müxalifətçiyə sığınacaq verdiyi üçün Türkiyədən uzun illər küsülü idi və o üzündən qardaş ölkəyə getmirdi. Şövkət Mirziyayevin isə belə problemi yoxdur. İndi o, həm də sübut etməlidir ki, türkün Rusiya qismində qeyri-türk "dostu"ndan öncə türk dostları var, türk birliyi var. Türk xalqlarının nicatı Rusiya ilə müttəfiqlikdən qat-qat çox, öz aralarındakı birlikdədir.

Rusiyadan türkün dostu çıxmaz. Kırımın ilhaqından sonra burada Kırım türklərinin yenidən sıxışdırılmağa və təqib edilməyə başlaması özlüyündə hər şeyi deyir.

Həmsədrin müharibə xofu - işğalçı öz adı ilə çağırılmayınca...

Qarabağ münaqişəsi zonasında böyük toqquşmadan qaçmağın bir yolu var; **ekspert:** "Müharibə təhlükəsi ortadan qaldırılmayıb"

Fransanın ATƏT yanında daimi nümayəndəliyinin 4 günlük savaşın ildönümü ilə bağlı verdiyi bəyanatda bildirilir ki, Fransa bir daha əmin olduğunu bildirir ki, Dağlıq Qarabağla bağlı hazırkı status-kvo dayanıqlı deyil və münaqişənin hərbi yolla həlli yoxdur. Bəyanatda o da qeyd olunur ki, Minsk Qrupunun həmsədri kimi Fransa digər həmsədr ölkələr olan Rusiya və ABŞ-la birlikdə atəşkəsin yenidən bərpası və Azərbaycanla Ermənistan arasında danışıqların bərpası üçün çalışır: "Fransa tərəfləri ötən il mayın 16-da Vyanada və iyunun 20-də Sankt-Peterburqda yüksək səviyyədə götürülmüş öhdəlikləri, xüsusilə atəşkəs rejiminə hörmət, etimad tədbirlərinin gücləndirilməsi və danışıqların bərpası ilə bağlı razılaşmalara hörmət etməyə çağırır. Fransa prezidentinin Azərbaycan və Ermənistan-dan olan həmkarları ilə Parisdə keçirdiyi son görüşlərində də dedi ki, Fransa bütün regionun rifahı və stabilliyi naminə münaqişənin danışıqlar yolu ilə davamlı həllinə sadıqdır".

"Rusiya və Fransa Dağlıq Qarabağ ətrafında münaqişə səviyyəsinin azaldılması üzrə birgə işləməlidir". «Trend»-in «RIA Novosti»yə istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə Rusiya Federasiya Şurasının "Rusiya-Fransa: gələcəyə parlament baxışı" adlı məruzəsində deyilir. Məruzədə qeyd edilir ki, Avropa və dünyada abı-hava Rusiya və Fransa arasında siyasi dialoqun nə qədər etibarlı olmasından çox asılıdır.

Göründüyü kimi, atəşkəsin pozulması riski həmsədr ölkələri çox ehtiyatlandırır. Ancaq əfsus ki, bu kimi bəyanatlarda Ermənistanın işğalçı olması haqda bir kəlmə də deyilmir. Yəni əslində müharibə təhlükəsi yaradan əsas faktorun adı çəkilir.

Politoloq Elxan Şahinoğlu Ermənistan üçün gözlənilən təhlükələrin getdikcə so-

da baş vermədi. Çünki Ermənistan-dakı seçki günü hücum əməliyyatı Azərbaycanın da maraqlarına cavab vermirdi. Bu halda beynəlxalq aləm Azərbaycanı bu hücumla Ermənistan-dakı seçkini pozmaqda ittiham edə bilərdi. Fransa Xarici İşlər Nazirliyi aprel döyüşlərinin bir illiyi ilə bağlı xüsusi bəyanat yaydı. Bəyanatda 2016-cı ilin aprel ayının 2-dən 5-dək Dağlıq Qarabağda baş vermiş və regionun əhalisini matəmə bürümüş hərbi əməliyyatlar xatırladılaraq bunlar yazılırdı: "Minsk Qrupunun həmsədri kimi Fransa Rusiya və ABŞ-la birgə döyüşlərin dayanandırılması və Ermənistanla Azərbaycan arasında danışıqların yenidən bərpası üçün səfərbər olublar. Fransa bir daha əmin olduğunu bildirir ki, Dağlıq Qarabağın hazırkı statusu qəbuldilməzdir və münaqişənin hərbi yolla həlli yoxdur". Bəyanatda tərəflər 2016-cı il mayın 16-da Vyanada və 2016-cı il iyunun 20-də Sankt-Peterburqda götürülmüş öhdəliklərə, yeni atəşkəs rejiminə hörmət, etimad tədbirlərinin həyata keçirilməsinə və danışıqların bərpası ilə bağlı razılaşmalara hörmət etməyə çağırılır. Aprel döyüşləri ilə bağlı Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin də bəyanatı yayıldı. Bu bəyanatda da deyilir ki, ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrliyi və beynəlxalq təşki-

Politoloq Amerikanın aprel döyüşlərinin bir illiyi ilə bağlı susqunluğuna da aydınlıq gətirdi: "Fransa və Rusiyadan fərqli olaraq Minsk Qrupunun üçüncü həmsədri - ABŞ aprel hadisələri ilə bağlı xüsusi açıqlama yaymadı. Görünür, Dövlət Departamenti belə bəyanata ehtiyac duymayıb. Buna baxmayaraq, departamentin mövqeyi Rusiya və Fransa xarici işlər nazirliklərinin mövqeyi ilə üst-üstə düşür. Dövlət Departamentinin bəyanat yaymaması o demək deyil ki, Vaşinqton Cənubi Qafqazı və Azərbaycanı unudub. Bu, günlərdə yüksək rütbəli amerikalı diplomatlardan biri ilə söhbət etdim. O bunları vurğulamağı lazım bildi: "Ağ Evdə yeni administrasiya formalaşır, xarici siyasətin konturları müəyyənləşdirilir. Ancaq bu faktorlar ABŞ-in Azərbaycandakı fəaliyyətinə təsir etməyib. Səfirlik əvvəlki tək Azərbaycanın dövlət strukturları ilə sıx əməkdaşlıq edir. Departamentdən verilən tapşırıq da belədir ki, ABŞ-Azərbaycan münasibətləri ən yüksək səviyyədə olmalıdır. Bu mənada Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həlli Vaşinqton üçün prioritet məsələlərdən biridir". Amerikalı diplomatın sözlərinə qüvvət olaraq bu ölkənin Minsk Qrupundakı yeni həmsədri Riçard Hoqlandın bölgəyə son səfəri

dum tarixinin dəqiqləşdirilməsi. Sonuncu prinsip Azərbaycan üçün ziddir. Buna baxmayaraq, amerikalı diplomat bu 3 maddəni xatırlatmaqda Vaşinqtonun da münaqişənin həlli üzərində çalışdığına işarə etdi. Əlbəttə, görüntü belədir ki, Fransa, Rusiya, ABŞ nəse etməyə çalışırlar, açıqlama verirlər, diplomatları bölgəyə intensiv səfərlər edirlər. Ancaq bütün bunlar o demək deyil ki, aprel ayı və gələcək aylar sakit keçəcək, cəbhə bölgəsində toqquşmalar baş verməyəcək? Müharibə təhlükəsi ortadan qaldırılmayıb. Ermənistan-dakı 2 aprel parlament seçkisinin nəticələri Azərbaycan cəmiyyətini və siyasi dairələrini məyus etdi. Ermənistan-dakı sülh çağırış edənələr, Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərin normalaşmasının vacib olduğunu söyləyənlər parlamentdən kənar qaldılar. Parlament hakim partiyasının və onun müttəfiqlərinin nəzarətində qaldı. Həmin qüvvələr isə Dağlıq Qarabağda status-kvonun davamında maraqlıdır. Bu qüvvələr Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları statusa dəyişmək istəyirlər. Bu isə açıq-aşkar şantajdır və Azərbaycan heç zaman bu "prinsiplə" razılaşmayacaq. Belə olan halda müharibə riskinin azaldığını vurğulamaq mümkün deyil".

□ **Cavansir ABBASLI**

Aprelin 5-də Təhsil Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycanın ali məktəblərində təhsil alan xarici tələbələr və jurnalistlər Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlı kəndinə səfər ediblər.

“Yeni Müsavat”ın əməkdaşının da qatıldığı səfərə təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov, nazirliyin mətbuat xidmətinin əməkdaşları, o cümlədən 20-yə yaxın fərqli ölkədən olmaqla, 25 tələbə də qatılıb...

Metronun “20 Yanvar” stansiyasının qarşısında xatirə fotosu çəkildikdən sonra Cocuq Mərcanlıya sarı yola düşdük. Avtobusda Təhsil Nazirliyinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin əməkdaşı Müjdət Həsənov xarici tələbələri salamlayıb, onlara Cocuq Mərcanlı haqqında məlumat verdi. M. Həsənov səfərin məqsədini açıqladıqdan sonra erməni vəhşilikləri barəsində də xarici tələbələri məlumatlandırdı.

Bu kimi məlumatlarla zəngin yolçuluğumuzun dayanaacağı Füzuli rayonu oldu. Burada ilk olaraq Heydər Əliyev Mərkəzində mərhum prezident Heydər Əliyevin heykəli önünə gül dəstələri qoyuldu. Xatirə fotosu çəkildikdən sonra yolumuza davam etdik.

Füzuli rayonunun Horadiz qəsəbəsinə daxil olduğumuzda yenidən xarici tələbələrə işğal altında olan torpaqlarımız barəsində məlumatlar verildi. Təhsil Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən tələbələrə həmçinin Azərbaycan bayraqları və üzərində bayrağımızın şəkli olan döş nişanları da paylandı. Bütün tələbələr döş nişanlarını taxıb, tariximiz barədə sözlənlərə çox maraqla qulaq asırdılar. Onlardan bəziləri Dağlıq Qarabağla bağlı tarixi həqiqətləri dinlədikdən sonra öz ölkələrinin də tarixində olan bu kimi işğal faktorlarına toxunub, işğalın əleyhinə olduqlarını bildirdilər. Nəhayət ki, informasiyalarla bol olan səfərimizin əsas mənzilinə - Cocuq Mərcanlı kəndinə çatdıq...

Cocuq Mərcanlı yenidən qurulur

24 ildir işğal altında olan Cəbrayılın əlimizdə olan yeganə kəndinə gedən ensiz yolda bizi Müdafiə Nazirliyinin və Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları öz xidməti avtomobilləri ilə müşayiət etdilər. Kəndə çatan zaman müşahidə etdik ki, bura tikinti meydançasını xatırladı. Cocuq Mərcanlıni qısa müddətdə bərpa etməyi qarşıya məqsəd qoyan ustalar dayanmadan işləyirdilər. İlk olaraq qeyd edək ki, hazırda Cocuq Mərcanlıda 50 evin və 1 məktəb binasının tikintisi həyata keçirilir. Öyrəndik ki, burada tikilən evlərdən 20-si 2, digər 20-si 3, 5-i isə dörd otaqlı olacaq. Sentyabr ayında təhvil verilməsi nəzərdə tutulan məktəbdə 150 şagird təhsil ala biləcək. Sonrakı mərhələlərdə Cocuq Mərcanlıda artesian quyusu da qazılacaq, bağça da tikiləcək...

Tikintisi aparılan məktəbin qarşısında xarici tələbələrə məlumat verən təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov bu ərazilərdə ermənilər tərəfindən

Əcnəbi tələbələr və jurnalistlər Cocuq Mərcanlıda nələrdə gördülər...

“Respublikanın başqa rayonlarından da Cocuq Mərcanlıya köçüb yaşamaq istəyən vətəndaşlarımız var”

törədilən vəhşiliklər haqqında danışdı. F.Qurbanov bildirdi ki, kənd 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən iş-

ğal edilib: “Azərbaycan ordusunun 1994-cü ilin əvvəlində keçirdiyi Horadiz əməliyyatı zamanı kənd erməni işğalından azad

olunub. 2016-cı ilin aprel əməliyyatlarına qədər Lələtəpə strateji yüksəkliyi Ermənistan ordusunun işğalı altında olduğundan Cocuq Mərcanlı kəndində yaşayış qeyri-mümkün olub. Lakin Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yüksəkliyi azad etməsindən sonra artıq kənddə təhlükəsiz yaşamaq imkanı yaranıb”.

O həmçinin qeyd etdi ki, işğal nəticəsində Cocuq Mərcanlı kəndində 1 məktəb, 1 kitabxana dağıdılıb.

İştirakçılara Azərbaycan prezidentinin sərəncamına müvafiq olaraq, Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası ilə bağlı görülən tədbirlər, ərazidə aparılan minadan təmizləmə və tikinti işləri ilə bağlı da məlumat verildi.

Bu qədər məlumatlardan və gezintidən sonra xarici tələbələr nə düşüncələrini öyrənmək qərarına gəldik. İlk olaraq yaxınlaşdığımız Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin tələbəsi - ruminiyalı Raul Putilean oldu. O bildirdi ki, ərazi ilə tanış olduqdan sonra işğala nifrəti bir qədər də artıb: “Ermənilərin bu cür hərəkətlərini pisləyirik. Ancaq hazırda buranı görüb sevinirik ki, Cocuq Mərcanlı yenidən bərpa olunur. Bu çox yaxşı halıdır. Əsas olan da elə budur. Məlumatımız var ki, Azərbaycanın 20 faiz torpağı da işğal altındadır. Sizə həmin əraziləri də geri qaytarmağı arzu edirəm. Ancaq arzu edirik ki, bu, sülh yolu ilə mümkün olsun. Mən Bakını, Azərbaycanı çox sevirem. Bize göstərilən diqqətdən çox razıyam”.

Bakı Dövlət Universitetində təhsil alan pakistanlı Mahmud Atar söylədi ki, bu ərazidə özünü çox yaxşı hiss edir: “Azərbaycan bizim qardaş ölkədir və mən özüm burada elə vətənimdə olduğum kimi hiss edirəm. Çox yüksək qiymətləndirirəm ki, Azərbaycanın işğal altında olan ərazisi artıq azad olunub. Sizə arzum budur ki, digər ərazilərinizi də geri qaytarıb, bu cür səfərlər təşkil edəsiniz. Burada evlər tikilir və insanlar öz evlərinə qayıda biləcəklər. Bununla şəhidlərinizin ruhu da sevinəcək”.

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin tələbəsi, Türkiyə Respublikasının vətəndaşı Can Akar ölkəmizə iki il əvvəl gəldiyini deyir. O, Cocuq Mərcanlı kəndində yenidənqurma işlərinin başlanmasına sevindiğini söylədi. C.Akar bildirdi ki, Bakıya gəlməzdən öncə Azərbaycanın müharibə şəraitində

olduğunu bildirdi: “Burada analar ağlayırdı. Şükür ki, Cocuq Mərcanlı kəndi bizdə, yeni Azərbaycandır. Gördüyümüz kimi, burada yaşayış var, evlər və məktəb tikilir. İnşallah, bundan sonra da yaxşı olacaq. Artıq heç kəsin anasının ağlamamasını və müharibənin başa çatmasını istəyirik...”

Nigeriyadan, Qambiyadan, Almaniya olan tələbələr də oxşar fikirləri səsləndirərək, Cocuq Mərcanlı səfərindən şad olduqlarını bildirdilər.

Səfər zamanı 20 ildən artıq Cocuq Mərcanlı kəndində yaşayan Həziyevlər ailəsi ilə də tanış olduq. Ailənin başçısı Oqtay Həziyev bildirdi ki, 1994-cü il yanvarın 5-də ordumuzun həyata keçirdiyi uğurlu Horadiz əməliyyatından sonra burada yaşayır: “İki qardaşım və ailələrimizlə birgə yaşayırıq. Aprel döyüşləri zamanı da burada idik. Heç yerə getmədik. Çünki bura bizim doğma torpağımızdır. Əkin-biçinlə, heyvandarlıqla məşğul olaraq təsərrüfatımızı böyütmüşük. Mal-qara, toyuq-cücə saxlayırıq, arıçılıqla məşğuluq. Azərbaycan ordusuna güvənirik”.

Cocuq Mərcanlıda aparılan işlərə bağlı Cəbrayıl Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Tapdıq Nəsirov “Yeni Müsavat”a söylədi ki, kənddə məskunlaşmaq üçün müraciət edənlər arasında əslən Cocuq Mərcanlıdan olmayanlar da var: “Bu günə qədər Cocuq Mərcanlıda məskunlaşmaq üçün 250-dən çox müraciət daxil olub. Hətta respublikanın başqa rayonlarından da Cocuq Mərcanlıya köçüb yaşamaq istəyən vətəndaşlarımız var. Bu da sevindirici haldır. Təbii ki, biz ilkin mərhələdə Cocuq Mərcanlıdan olan 400-dən çox ailənin burada məskunlaşmasına çalışırıq. Növbəti mərhələdə digər müraciətlərə də baxılacaq”.

İcra başçısının müavini söylədi ki, işlər mərhələli şəkildə həyata keçiriləcək: “Cocuq Mərcanlıya qayıdacaq sakinlərin bütün məşğulluğu, lazımı olan sənədlər öz həllini tapacaq. Bu, böyük qayıdışın ilkin başlanğıcıdır. İnşallah, sonrakı mərhələdə digər torpaqlarımız və kəndlərimiz işğaldan azad olunacaq. Cocuq Mərcanlıda davam etdirilən tikinti-quruculuq işləri həmin yerlərdə də həyata keçiriləcək. Cocuq Mərcanlıda yaşayış üçün nə infrastruktur varsa, hamısı mərhələli şəkildə qurularaq, yüksək səviyyədə sakinlərin istifadəsinə veriləcək”.

Öyrəndik ki, ərazidə tikilən evlər may ayının sonlarına doğru, tam şəkildə hazır olacaq...

Təhsil Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə baş tutan səfərdə xarici tələbələr Cocuq Mərcanlı kəndində ağac da ekib, abadiyyət işlərinə kiçik də olsa öz töhfələrini verdilər.

Cocuq Mərcanlıdan ayrıldıqdan sonra Füzuli rayonunun Horadiz qəsəbəsində yerləşən 3 saylı məktəbdə olduq. Bu məktəbdə ötən ilin aprel ayında şəhid olan silahlı qüvvələrimizin kiçik giziri Orxan Həmidovun iki övladı təhsil alır. Keçirilən görüşdə şəhidin övladları da daxil olmaqla, digər şagirdlərə hədiyyələr verilib, onları vətənpərvərliyə səsləyən çıxışlar edildi. Eyni zamanda xarici tələbələrə də Orxan Həmidov və aprel hadisələri barəsində geniş məlumat verildi.

Səfərin sonunda Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Cəsarət Valehovun da fikirlərini aldıq. C.Valehov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, hər bir azərbaycanlının ən ümumi məqsəd və arzularından biri illər uzunluğunda düşmən tapdağında olan, hazırda isə ermənilərin gözdəgünə çevrilən kəndi görməkdir: “Ona görə də biz bura xarici tələbələrle birlikdə səfər təşkil etdik. Dünyanın 20-yə yaxın ölkəsindən gəlmiş tələbələr Cocuq Mərcanlıya çatan zaman onlardakı müsbət əhval-ruhiyyəni hər birimiz gördük. Torpağın hərəreti onların da əhvalına təsir etdi. Bu səfərin təşkilində məqsəd ilk növbədə Azərbaycanın haqq-ədalət uğrunda apardığı mübarizəni göstərmək idi. Bura gələn tələbələr öz ölkələrində və digər həmvətənləri ilə söhbətləri zamanı hadisələri artıq daha düzgün təsvir edə biləcəklər. Ona görə də hesab edirəm ki, səfərin böyük önəmi var. Cocuq Mərcanlı Azərbaycanın böyük qayıdışının bir simvoludur. Burada Böyük Britaniya, Almaniya, Nigeriya, Çin və digər ölkələrdən tələbələr var. Onlar müsahibələrində, söhbətlərində öz tarixi paralellərini aparırlar. Bildirirlər ki, vaxtilə onların da torpaqlarında bu cür işğal faktları olub. Ermənilərin vəhşiliklərinin bu gün xarici tələbələr də şahidi oldu. Bu da hesab edirəm ki, önəmli faktorudur. Bu gün bizimlə 25 tələbə bu səfərə qatılıb. Lakin təxminən 45 tələbə müraciət etmişdi. Onlar arasında seçim edib, bu komandanı ortaya çıxardıq”.

Əli RAIS
Fotolar müəllifindir

Gözləntilərin əksinə olaraq dollar yenidən ucuzlaşıb. Aprelin 6-da Azərbaycan Mərkəzi Bankında (AMB) Dövlət Neft Fondunun da iştirakı ilə hərərac keçirilib. AMB-dən verilən məlumata görə, hərəracda manatın orta çəkili məzənnəsi 1,7031 səviyyəsində formalaşdı.

Qeyd edək ki, AMB bu günə USD/AZN rəsmi məzənnəsini 1,7140 səviyyəsində müəyyən edib. Beləliklə, manat dollara nisbətən 0,6% möhkəmlənib.

Manatın son iki ayda sabit qalmasının səbəbləri isə həm iqtisadçıları, həm də vətəndaşları, iş adamlarını düşündürür. Ehtimal edilir ki, digər səbəblərlə yanaşı, neftin dünya bazarında qiymətinin 55 dollar ətrafında sabitləşməsi, OPEK ölkələrinin hasilatın azaldılması ilə bağlı qərarı və yaxın gələcəkdə də neft qiymətlərinin bu civarda qalacağı proqnozu manatın məzənnəsində də sabitliyin yaranmasını şərtləndirir.

Digər bir məqam isə odur ki, manatın bundan sonra da möhkəmlənəcəyini nəzərə alan banklar hazırda dollar almaqdan imtina edirdilər. Əgər bir neçə ay öncə banklardan dollar almaq mümkün deyildisə, indi dolları manata dəyişməkdə çətinlik yaşanır. Bəs bu durumun səbəbi nədir?

"Yeni Müsavat" a açıqlamasında milli valyutamızın məzənnəsi ilə bağlı gedən müzakirələrə münasibət bildiren Milli Məclisin İqtisadi siyasət komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov qeyd etdi ki, bunun səbəbi bazarada manat qıtlığının olmasıdır: "Manatın məzənnəsinin müəyyən qədər qorunub saxlanması üçün Mərkəzi Bank tərəfindən yürüdülməli bir siyasət

Banklar bu dəfə dollar almaqdan imtina edir

Manatın qələbəsi, yoxsa bankların növbəti eniş-qalxış oyunu?

dir. Ancaq mən dəfələrlə demişəm ki, bu metod uzunmüddətli effekt verə bilməz. Ola bilər ki, iki-üç ay müddətinə effekt versin, ancaq sonradan vəziyyət dəyişəcək. Azərbaycan əgər real sektor inkişaf etdirmək istəyirsə, kənd təsərrüfatının inkişafını, neftdən asılılığı azaltmaq istəyirsə, iqtisadiyyata vəsait buraxmalıdır, bu sahələrə investisiya yatırılmalıdır. Hazırda müəyyən qədər qıtlıq yaradılıb, banklar tərəfindən kreditlərin verilməsi dayandırılıb. Bunun nəticəsində manat dollara nisbətən bahalaşdı. Ancaq gec-tez manat gəlib bazar qiymətini alacaq. Çünki manatın dəyəri həm neftin qiymətindən,

həm də idxal-ixrac əməliyyatlarının strukturundan, bazardakı tələb-təklifdən asılıdır. Mən hesab edirəm ki, hazırda qəbul olunan bu qərarlar müvəqqəti dövr üçün əhəmiyyət kəsb edir. İnsanlarda müəyyən qədər inam yaranır ki, manat stabil olaraq möhkəmlənir. Amma gələcək üçün bu perspektiv ola bilməz. Neftin qiymətinin hazırkı həddi manatın məzənnəsinin sabitləşməsi üçün yetərli deyil. Neftin qiyməti 70-80 dollar səviyyəsinə çatsa, ancaq o zaman manatın möhkəmlənməsinə səbəb olacaq. Hazırkı 1-3 dollarlıq cüzi artım əsaslı təsir edə bilməz. Hazırda manatın məzənnəsinə təsir edən əsas

amıl odur ki, pul kütləsinə nəzarət gücləndirilib".

Dövlət büdcəsində neftin qiymətinə yenidən baxılmasına gəlincə, Vahid Əhmədov bildirdi ki, hazırda 40 dollardan artıq qalan bütün vəsaitlər Neft Fonduna yatırılır: "Bildiyiniz kimi, Neft Fondu cənab prezidentin nəzarəti altındadır. Büdcədə hansısa sahəyə əlavə vəsait lazım olsa, ola bilər ki, may ayında büdcədə yenidən neftin qiymətinə baxılsın. Amma ümumilikdə bu vəsait DNF-ə yığıldığı üçün buna elə də ehtiyac qalmır".

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov isə "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, bu baş verənlər təbii bir prosedir: "Banklar bazanın konyukturuna uyğun mövqə ortaya qoyurlar. Bu baxımdan, yaxın günlərdə keçirilən hərəracda da məlum oldu ki, dollara olan tələb kifayət qədər aşağı düşüb. Bu kimi hallar baş verəndə valyuta bazarlarında psixoloji effekt yaradır, növbəti günlərdə və həftələrdə valyutanın məzənnəsi ucuzlaşmağa başlayır. Bu mənada manata tələb artmağa başlayacaq və nəticədə məzənnənin bir qədər yüksəlməsi baş verəcək. Bu, valyuta bazarlarının xarakterik xüsusiyyətlərindən biridir.

Biz üzən valyuta rejiminə keçmişik. Üzən məzənnə dövründə bazarda bu cür spekulyativ davranışların olmasını normal qəbul etməliyik. Banklar biznes subyektləridir və istənilən halda valyuta alışı və satışı ilə davranışlarında gəlib-əldə etmək məqsədi daşıyırlar. Düşünürəm ki, bu kimi situasiyaların qarşısını müəyyən qədər almaq məqsədilə əslində valyutadəyişmə məntəqələrinin yenidən açılmasına, onların lisenziyalarının qaytarılmasına ehtiyac var. Belə hallarda bir neçə bank təmərküzləşmiş siyasət həyata keçirərək, məzənnə itkilərini vətəndaşlar və biznes subyektləri üçün daha da artıracaq davranışlar ortaya qoya bilməsinlər. Eyni zamanda valyuta alışı bazarında da rəqabət mühiti olsun".

Manatın məzənnəsinin sabit qalmasında neftin qiymətinin roluna gəlincə, Rəşad Həsənov bildirdi ki, bu amil birbaşa deyil, dolaylı təsir edir: "Söhbət 2 aylıq dövrdə yaranmış məzənnənin gedişidir. Valyuta bazarlarında orta və uzunmüddətli dövrdə proqnozların verilməsi üçün 2 ay kifayət deyil. Hazırda ən müxtəlif fundamental və müvəqqəti faktorların birlikdə yaratdığı situasiyada ma-

natın müəyyən qədər möhkəmlənməsi və sabitlik müşahidə oluna bilər.

Ancaq mən bunun uzunmüddətli olacağını düşünmürəm".

R.Həsənovun fikrincə, əsas amillər odur ki, ölkənin valyuta bazarları kifayət qədər dardır, istehlak kifayət qədər durğundur: "Digər tərəfdən, bazanın əsas iştirakçılarından biri olan Beynəlxalq Bank üçün əlavə vəsaitlərin Dövlət Neft Fondundan transfer edilməsi və bu yolla Beynəlxalq Bank öhdəliklərinin müəyyən ödənilməsi, ən böyük oyunçunun kənarında qalması nəticəsində valyuta bazarına tələb formalaşdırılan əsas faktor neytrallaşdı. Bu baxımdan, hazırkı situasiya müşahidə olunur".

Neftin qiyməti ilə bağlı dövlət büdcəsində dəyişiklik edilib-edilməyəcəyinə gəlincə, R.Həsənov büdcədə sosialyönlü xərclərin artırılması baxımından dəyişiklik ola bilər: "Dünya bazarında neftin qiymətinin 50-55 dollar civarında olması, hökumətin büdcənin əvvəlki illərdə genişləndirilən hissələrinə, investisiya xərcləri və digər sahələrə yenidən baxması üçün yetəri deyil. Ancaq istehlak malları bazarında qiymət indeksləri onu göstərir ki, baş verənlər əhəlinin gəlib-əldə tələyir və bu da əhəlinin alıcılıq gücünü azaldır. Bu baxımdan, ola bilsin ki, dövlət büdcəsinə yenidən baxmaqla, müəyyən qədər sosial xərcləri artırmaq istiqamətində qərar verilə bilər. Bunu da 100 faiz proqnozlaşdırmaq mümkün deyil. 50 faiz ehtimal var ki, dövlət büdcəsinə yenidən baxılıb, əmək haqqı və pensiyaların müəyyən səviyyədə artırılması və sair kimi məsələlər əsas diqqət mərkəzində olsun".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Kimlərin əmlakları xəbərdarlıqsız müsadirə ediləcək?

Əkrəm Həsənov: "Müstəntiq Eldar Mahmudova belə "xox" gələ bilməz"

Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin iclasında "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" Qanuna dəyişikliklər müzakirə olunub. Layihənin əsas mahiyyəti korrupsiya ilə əlaqədar hüquqozmalarla bağlı məlumatların verilmə qaydaları və məlumat verən şəxsin dövlət müdafiəsi ilə bağlı normaların müəyyən edilməsidir. Sənədə edilən dəyişikliklər korrupsiya ilə mübarizənin gücləndirilməsi və bu sahədə effektivliyin artırılması məqsədi daşıyır. Başqa sözlə, cinayət yolu ilə əldə edilmiş sərvətin, qeyri-legal qazanılmış var-dövlətin sahiblərinə xəbərdarlıq edilmədən aktivlərin dondurulması nəzərdə tutulur. Müzakirələrdən sonra təqdim olunan sənədlər Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə edilib.

Hüquqşünas Əkrəm Həsənov deyir ki, qanuna təklif edilən dəyişiklik qəbul olunarsa, korrupsiya, cinayət yolu ilə əldə edilən pul vəsaitləri, əmlakların dövlət nəfisinə keçirilməsi proseduru asanlaşdıracaq. Amma...

"Bu gün Azərbaycan məhkəmələrinin iddianın təminatına tədbiri kimi pul vəsaitlərinin, əmlakların üzərində həbs qoymaq səlahiyyəti var. Məsələn, bir şəxs qarşı məhkəmə işi başlayırsa, məhkəməyə qədər və məhkəmə bitənə qədər əmlakla

na həbs qoyula bilər. Əgər şəxsin günahsızlığı sübut olunarsa, onun əmlakları üzərində həbs qoyulması haqda çıxarılan qərar ləğv olunur. Bunu ona görə deyirik ki, şəxs əmlakını məhkəmə dövründə özgeninkləşdirə, sata bilməsin. Mümkündür ki, şəxs məhkəmənin onun xeyrinə qərar çıxarmayacağını bilir və dərhal əmlaklarını digər şəxslərin adına keçirir. Bunu ona görə deyirik ki, məhkəmə gələcəkdə həmin əmlakları müsadirə edə bilməsin. Prinsipcə məhkəmələrdə belə səlahiyyət var" - deyir, Ə.Həsənov bildirir.

Hüquqşünas qeyd edib ki, mümkündür ki, qanuna edilən dəyişikliklər məhkə-

mədən əlavə digər orqanlara cinayət yolu ilə əldə edilmiş sərvətin, qeyri-legal qazanılmış var-dövlətin sahiblərinə xəbərdarlıq edilmədən aktivlərin dondurulması səlahiyyətinin verilməsini nəzərdə tutur: "Əgər dəyişiklik bu şəkildə olarsa, bunu düzgün hesab etmirəm. Qanunlar konstitusiyaya uyğun olmalıdır. Söhbət vətəndaşın mal varlığından gedirsə, burada məhkəmə qərarının olması kifayətdir. Belə səlahiyyətlərin hüquq-mühafizə orqanlarına verilməsi doğru addım deyil. Belə hallarla əlaqəli Azərbaycan məhkəmələri kifayət qədər çevik qərarlar çıxarırlar. Yeni məhkəmələrdə əmlakların üzərində həbs qoyulması ilə bağlı müraciətlərə baxılmasında ləngimə baş vermir. Məhkəmələrin qərarları doğrudur-doğru deyil, bu

başqa söhbətin mövzusu deyil. Məsələ ondadır ki, məhkəmələr belə məsələlərlə bağlı qərar çıxarıb, bəzi məhkəmələrdə hətta videoçəkiliş də aparılır, protokollar yazılır. Pis-yaxşı şəffaflıq var. Amma belə səlahiyyətlər hansısa müstəntiqə veriləcəksə, ölkədə vətəndaşların, xüsusən iş adamlarının mal varlıqları böyük təhlükə qarşısında qalacaq. Bu gün həbs-qətimkan tədbirinə alternativ tədbirlər var. Amma təqsirləndirilən şəxslər barəsində ibtidai istintaq dövründə bir qayda olaraq həbs-qətimkan tədbiri seçilir. Əgər qanun bu şəkildə qəbul ediləcəksə, vətəndaşların özləri ilə bərabər var-dövlətləri də həbsə alınacaq. Bu isə yaxşı heç nə vəd etmir. Müstəntiq lazım oldu-olmadı, vətəndaşın əmlakı üzərində həbs qoyacaq".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Prezident İlham Əliyev aprelin 5-də "Hasilat sənayesində şəffaflığın və hesabatlılığın artırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" fərman imzalayıb. Sənəddə deyilir ki, fərmanın imzalanmasında məqsəd hasilat sənayesində beynəlxalq şəffaflıq və hesabatlılıq prinsiplərinə Azərbaycanın sadıqlılığını bir daha vurğulamaq, təbii ehtiyatlardan əldə edilən maddi sərvətlərin vətəndaşların rifahı üçün idarə edilməsinin davam etdirilməsidir.

"Azərbaycan bu və ya digər beynəlxalq təşəbbüsə üzv olub-olmamasından asılı olmayaraq, hasilat sənayesində şəffaflıq və hesabatlılıq üzrə bütün beynəlxalq səyləri dəstəkləyir və beynəlxalq standartların tətbiqini davam etdirmək əzmindədir", sənəddə deyilir. Sənəddə vurğulan ki, təbii ehtiyatlardan əldə olunan gəlirlərin idarə olunması suveren dövlətlərin səlahiyyətlərinə aiddir.

Fərman hasilat sənayesində şəffaflığın və hesabatlılığın təmin edilməsi məqsədilə Hasilat Sənayesində Şəffaflıq üzrə Komissiyanın yaradılmasını nəzərdə tutur. Yeni yaradılacaq komissiyaya Dövlət Neft Fondunun icraçı direktoru Şahmar Mövsumov sədrlik edəcək.

Komissiyaya Azərbaycan da hasilat sənayesi ilə bağlı beynəlxalq prinsiplərə riayət olunmasına nəzarət etmək tapşırılıb. Xatırladaq ki, 2017-ci il martın 9-da Mədən Sənayesində Şəffaflıq Təşəbbüsü Beynəlxalq İdarə Heyətinin Boqoto toplantısında Azərbaycanın bu qurumdakı fəaliyyəti dayandırılıb. EİTİ-dəki fəaliyyəti dayandırıldıqdan sonra Azərbaycan qurumdan çıxdığını bəyan edib.

Bəs prezidentin imzaladığı fərman bu sahədə hansı müsbət nəticələrə səbəb olacaq? Bu, Azərbaycanın yenidən EİTİ təşkilatının üzvlüyünə qayıtmaq cəhdləri kimi qiymətləndirilə bilərmi?

MSSA Koalisiyası Şurasının üzvü Əliməmməd Nuriyev bu fərmanın Azərbaycanın yenidən MSŞT üzvlüyünə qəbul olunması məqsədilə verilmədiyini bildirdi: "MSŞT Beynəlxalq İdarə Heyəti Azərbaycanla bağlı yanlış və tələsik qərar qəbul etdi. Bu, siyasi təzyiqlər vasitəsilə qəbul edilən bir qərar idi. O baxımdan, onlar fəaliyyətimizi dayandırmaq haqqında qərar verdikdən sonra Azərbaycan Təşəbbüs Qrupundan çıxdığını bəyan etdi. Bəzi QHT-lər də vətəndaş cəmiyyətinə zərbə vuraraq Azərbaycanın bu təşəbbüsdə fəaliyyətini dayandırması ilə bağlı məsələlərdə birbaşa iştirak etdilər".

xalq İdarə Heyəti Azərbaycanla bağlı yanlış və tələsik qərar qəbul etdi. Bu, siyasi təzyiqlər vasitəsilə qəbul edilən bir qərar idi. O baxımdan, onlar fəaliyyətimizi dayandırmaq haqqında qərar verdikdən sonra Azərbaycan Təşəbbüs Qrupundan çıxdığını bəyan etdi. Bəzi QHT-lər də vətəndaş cəmiyyətinə zərbə vuraraq Azərbaycanın bu təşəbbüsdə fəaliyyətini dayandırması ilə bağlı məsələlərdə birbaşa iştirak etdilər".

Ə.Nuriyev bildirdi ki, imzalanan fərmanı yüksək qiymətləndirir: "Bununla ölkə başçısı Azərbaycanın mədəni sənayesində şəffaflıq prosesinə sadıqlılığını nümayiş etdirdi. Azərbaycan hər hansı bir təşəbbüsdə olmasından asılı olmayaraq bütövlükdə şəffaflıq və hesabatlılığın onun üçün prioritet olduğunu bir daha bəyan etdi. Bu prinsiplərə sadıqlılığını göstərdi. O da qeyd olundu ki, Azərbaycan öz modelini təqdim edir, Azərbaycanın bu istiqamətdə siyasi iradəsi var. Təsədüfi deyil ki, fərmanda komissiyanın yaradılması və tərkibinin yüksək vəzifəli şəxslərdən təşkil olunması da bu məsələdə Azərbaycanın nə dərəcədə ardıcıl olduğunu nümayiş etdirir. Çünki birbaşa qərar qəbul edilən şəxslər bu komissiyaya daxil edilib. Digər tərəfdən, bu fərmanla göstərilir ki, mədəni sənayesində şəffaflıq təşəbbüsünün artırılması ilə bağlı bütün hesabatların hazırlanması və təqdim olunması prosesinin bütün mərhələlərində vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri, beynəlxalq transmilli şirkətlər və yerli şirkətlərin iştirakı çox vacibdir".

Prezidentin hasilat sənayesində şəffaflığın artırılmasında yeni model - rəylər

Əliməmməd Nuriyev: "Ölkə başçısı Azərbaycanın mədəni sənayesində şəffaflıq prinsiplərinə sadıqlılığını nümayiş etdirdi"

QHT sədrinin fikrincə, bu fərmana müstəqil auditin seçilməsi ilə bağlı müddəanın daxil edilməsi həm də onu göstərir ki, mədəni sənayesində əldə edilən gəlirlərin ictimaiyyətə təqdim edilməsi və hökumətin bu prosesində müstəqil auditin iştirakı çox vacibdir: "Bu da MSŞT standartının tələblərindən biridir. Hökumət bu mənada Azərbaycan cəmiyyəti qarşısında hesabatlı olmalıdır. Hesab edirəm ki, bu yeni bir modeldir. Bu, mədəni sənayesində şəffaflıq hesabatının artırılması, əldə edilən gəlirlərin açıqlanması ilə bağlı həm də hökumətin siyasi iradəsinin təbliğidir. Cənab prezident tərəfindən bu fərmanın imzalanması həm də onu göstərdi ki, siyasi

Qubad İbadoğlu: "Ola bilər ki, prezidentin son fərmanı MSŞT-yə yenidən qayıtmağa hesablanıb"

təzyiq vasitəsi kimi müxtəlif maraqlı qruplarından istifadə də yolverilməzdir. Bu, tam şəkildə siyasi təzyiqlərdən azad olan bir proses olmalıdır. Burada vətəndaş cəmiyyəti üzvlərinin maraqları ifadə olunmalıdır. Onlar hansısa qurumların əlində alətə çevrilməməlidir".

Hasilat Sənayesində Şəffaflıq Təşəbbüsləri (HSŞT) Beynəlxalq İdarə Heyətinin üzvü, iqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlu bildirdi ki, bu fərman MSŞT-dən çıxmağa dair yanlış qərarın korreksiyasına yönəlib: "Bu fərmanla Azərbaycan MSŞT üzrə öhdəliklərin bir qisminin yerinə yetirilməsi öhdəliyi yaradıb və onu yeni yaradılmış hökumət komissiyasının üzünə qoyub. Eyni za-

manda komissiyaya tapşırılıb ki, hasilat sənayesində şəffaflığın təmin edilməsinə dair normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlasın. Fərmandan məlum olur ki, Azərbaycan dövləti hasilat sənayesində əldə olunan gəlirlərin idarə olunması ilə bağlı vətəndaşlar qarşısında hesabat açıqlayacaq, şəffaflığın tətbiqində dövlət orqanları, hasilat sənayesində fəaliyyət göstərən şirkətlər, beynəlxalq təşkilatlar, maliyyə qurumları, investitorlar və qeyri-hökumət təşkilatları da daxil olmaqla, bütün maraqlı tərəflərin iştirakını təmin edəcək".

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, bu fərman da göstərdi ki, Azərbaycan hökumətinin martın 10-da yaydığı təşəbbüsü tərksis etməkdə bəyanatı tələsik, emosional və reallığı nəzərə almayan mövqeyin nümayiş etdirilməsinin nəticəsi olub: "Düşünürəm ki, son fərman bu yanlış mövqeyin korreksiyasına yönəlib. Çünki bu təşəbbüs yalnız hökumətə məxsus deyil, orda bərabər səviyyədə mədəni sənayesi şirkətləri və vətəndaş cəmiyyətinin iştirakı nəzərdə tutulur. Azərbaycan hökumətinin isə tərəfdaşları ilə məsləhətləşmədən verdiyi qərarın narazılıq yaradacağı əvvəlcədən də gözlənilirdi. Nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan mədəni sənayesində "BP", "Total", "Statoil" kimi dünyanın aparıcı transmilli şirkətləri ilə fəaliyyətini davam etdirmək məcburiyyətindədir.

Qlobal səviyyədə şəffaflığın və hesabatlılığın əsas "qaranquşları" olan bu şirkətlərin Azərbaycanda da mövqeləri nəzərə alınmalı idi.

Digər tərəfdən də, fərman hələ ki göstərir ki, Azərbaycan yalnız MSŞT hesabatlarına fokuslaşmaq istəyir. Belə olan halda MSŞT-nin tətbiqinə dair proqram hesabatının, kontraktların və lisenziyaların, xammal ticarəti ilə bağlı məlumatların açıqlanması, eləcə də, ən vacibi, mülkiyyət sahiblərinin açıqlanması dair yol xəritəsinin icrası ilə bağlı götürülmüş öhdəliklərin tələyinin necə olacağı da sual doğurur.

Digər tərəfdən də, prezident fərmanında nəzərdə tutulur ki, hökumət komissiyası hesabatlılığın təşkil olunmasının bütün mərhələlərində qeyri-hökumət təşkilatları, özəl sektor nümayəndələri və müstəqil ekspertlərə əməkdaşlıq etməlidir. Burada da maraqlı doğuran məqam əməkdaşlığa hansı mövqedə olan qeyri-hökumət təşkilatları və müstəqil ekspertlərin cəlb edilməsidir. Azərbaycan MSŞT üzrə beynəlxalq təşəbbüsdən çıxsa da hökumətin şəffaflıq və hesabatlılığa sadıqlılığını nümayiş etdirməsi istənilən halda təqdir olunmalıdır. Azərbaycan beynəlxalq səviyyədə "Mədəni sənayesində şəffaflıq təşəbbüsünə" qayıtmaqdan başqa alternativ yoxdur. Ola bilər ki, prezidentin son fərmanı MSŞT-yə yenidən qayıtmağa hesablanıb".

□ **Nərgiz LİFTİYEV**

Deputat bölgələrdə lokal etirazları doğuran səbəblərdən danışdı

Zahid Oruc: "Azərbaycanda yerlərdə məmur problemi var"

Son günlər ölkənin bir sıra nöqtələrində lokal etiraz aksiyaları baş verməkdədir. Yerlərdən gələn məlumatlarda insanların sosial problemlərinin həllində yerli icra hakimiyyəti orqanlarının, müvafiq hökumət qurumlarının laqeydlik göstərdiyi və bu səbəbdən etiraz aksiyalarına əl atıldığı deyilir. Məsələn, Biləsuvar, Zaqatalada, Hövsanda sosial problemlərdən doğan etirazlar aksiya şəklini alıb. Ölkə prezidentinin az qala hər çıxışı zamanı söylədiyi "məmur xalqın xidmətçisidir" sözləri, deyəsən, hələ də yerlərdə bir sıra məmurlara çatmayıb. Nəticədə bu cür məmurlar insanlarda narazılıq yaradır. Bu narazılıqlar lokal şəkildə etirazlarla özünü göstərsə də heç kim təminat verə bilməz ki, getdikcə böyüməyəcək. Yerlərdəki etiraz aksiyalarını hər hansı müxalifət təşkilatları təşkil etmir. Sadəcə insanlar bu aksiyalara məcbur edən yerli məmurların, yerli hökumət strukturlarının davranışlarıdır. Deməli, həmin məmurlar dolayısı ilə hakimiyyətə qarşı iş aparmış olurlar.

Bu barədə fikirlərini bizimlə bölüşən deputat Zahid Oruc bildirdi ki, müəyyən problemlərə görə narazılıqların ortaya qoyulan insanlar əksər hallarda heç

onları məqsədlərinə aparıb çıxarmayacaqlar. Əksinə, bir sıra hallarda narazı elektoral bazadan yararlanıb onları hakimiyyət uğrunda mübarizədə istifadə edib sonrakı dövrdə belə də iqtisadi laqeyd münasibət göstərəcəklər. Bu mənada Azərbaycan da kütləvi sosial toqquşmalar heç zaman baş verməyib. Lokal etirazlar əsasən məmurların işinə düzgün yanaşmamasından doğur. Bölgə dövrlərində belə, böyük toqquşmalar özünü qabarıq göstərəndən ondan xüsusi təsirlənmə və o dalğanın Azərbaycana ötürülməsini biz müşahidə etməmişik. Lakin açıq demək lazımdır ki, əhalinin 2005 və 2015-ci il-

Zahid Oruc

lərdəki dövrlərdə gəlirlərinin xüsusi artımı, ölkədə iqtisadi fəallığın yüksəlişindən xeyli dərəcədə geriləmələr baş verib. Dünyada neftin qiymətinin aşağı düşməsi fonunda büdcə gəlirləri azalıb. Bu investisiya xərclərindən tutmuş, ölkənin idarəetmə xərclərinə, o cümlədən qlobal iqtisadi böhran səbəbindən Azərbaycanda da gəlirlər azalıb, eyni zamanda borc yükü artıb. Əgər rəsmi orqanlardan bu gün 280 minə qədər insanın kredit borclarına görə banklarla məhkəmə çekişməsi varsa, əlbəttə ki, bu, böyük ictimai yüklü problem deməkdir. Lakin bu 280 min insan öz taleyini hansısa müxalif qüvvələrə bağlamır; qərarlar, böyük addımlar birinci növbədə ölkənin hakimiyyətindən gözlənilir. Amma Azərbaycanda yerlərdə məmur problemi var. İslahatların ümumi xarakterinə uyğunlaşmaq, məsuliyyətini dərk etmək, şəffaflıq, qaldırılan problemlərə həssas yanaşma, cavabdehlik hissləri, hesabatlılıq hələ də problem olaraq qalmaqdadır".

Deputatın sözlərinə görə, çevik fəaliyyət modeli, dürüstlük, qanuna əməl etmək, rüşvət və korrupsiya amillərindən kənar dayanmaq çox mühüm bir vəzifə kimi hələ də qarşıda dayanır: "Azərbaycanda hər bir nazirlik, hər bir hökumət strukturu, xüsusilə də yerli icra hakimiyyəti orqanları nə-

zərə almalıdırlar ki, əhali transformasiya proseslərini anlayışla qarşılayırsa, bu heç də o demək deyil ki, onlar yalnız kabinet üzərindən fəaliyyət qurmalıdırlar və barmaqla yalnız paytaxtı göstərməlidirlər".

Z.Oruc vurğuladı ki, özünü doğrultmayan qurumların, daha doğrusu, öz fəaliyyətini təmin edə bilməyən qurumların, rentabelli olmayan qurumların hamısını publik hüquqi şəxslərə çevirmək lazımdır: "Nə qədər ki, yerlərdə ölkə büdcəsindən asılılıq, subsidiyalarla yaşama mövqeyi olacaq, yerlərdə lokal sosial etirazlar da özünü göstərəcək. Yəni icra hakimiyyətləri bunu bilməlidirlər və işlərini düzgün qurmalıdırlar. Ölkə başçısına olan etimad və etibar fonunda yerlərdə insanların ortaya çıxan hansısa problemlərə dözmə, ayrı-ayrı məsələlərə xüsusi bir yanaşma sərgiləyirlər. Heç bir məmur bu amili unutmamalıdır. Bir sıra hallarda bölgələrdəki müəyyən sosial narazılıqlara rəğmən heç bir siyasi qüvvələrə, kənar təsirlərə meyillənməmək, böyük sosial toqquşmalarda iştirak etməmələri dediyimiz məsələyə bağlıdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Bakının su təhlükəsizliyi məsələsi yenidən məhkəmə predmetinə çevrildi

İlk baxışdan belə görünür ki, bu məsələyə nöqtə qoymaq su içmək qədər asandır, amma...

Aprelin 7-də Nizami Rayon Məhkəməsində hakim Elnur Nuriyevin sədrliyi ilə Bakının şərq hissəsinin - Nizami, Xətai, Səbəyel, Suraxanı və Sabunçu rayonlarının içməli su təhlükəsizliyinə birbaşa aidiyyəti olan daha bir məhkəmə çekişməsi keçiriləcək. İllərdir ki, ən müxtəlif dövlət qurumları ilə Bakı sakini Tamara Həmidova arasında 826 kvadrat metrlik torpaq sahəsinə görə məhkəmə çekişmələri keçirilir. Məsələ üzrə illərdir davam edən məhkəmə prosesləri Nizami rayonu, Çobanzadə küçəsi 45 ünvanında yerləşən 826 kvadrat metr torpaq sahəsinin 1200 və 1400 mm diametrlilik su borularının mühafizə zolağına düşməsi ilə əlaqədardır.

İlk baxışdan belə görünür ki, bu məsələyə nöqtə qoymaq su içmək qədər asandır. Amma realıq bir başqadır. 2003-cü ildən bu yana belkə də iş üzrə 826-dan çox məhkəmə prosesi keçirilib. Sonuc olaraq ötən il 2 sayılı İnzibati İqtisad Məhkəməsində Nizami Rayon Bələdiyyəsi ilə T.Həmidova arasında bağlanan alqı-satqı müqaviləsi ləğv olunub. Hazırda Nizami Rayon Məhkəməsində 826 kv.metr torpaq sahəsinin Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən T.Həmidovanın qardaşı Cəlal Həmidova icarəyə verilməsinə dair müqavilənin etibarsız hesab edilməsi iddi-

asına baxılır. İddiaçı "Buxar" kiçik müəssisəsidir.

Yada salmaq ki, ötən il Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin İnzibati İqtisad kollegiyasında hakim Rövşənə Vəliyevanın sədrliyi ilə T.Həmidovanın digər iddiası üzrə araşdırmalar aparılıb. Əraziyə traktor gətirilərək qazıntı işləri aparılıb. 1200 mm boru xətti müəyyən olunsada, 1400 mm boru kəməri müəyyən olunmayıb. Hazırkı iddia məhkəmənin icraatına götürüldükdən az sonra isə T.Həmidovanın icarəsində olan torpaq sahəsinin altında yerləşən magistral boru kəmərinə güclü su sızması baş-

verib, Çobanzadə küçəsindəki bir çox tikililəri, həmçinin iş üzrə məhkəmədə tərif kimi çıxış edən "Buxar" müəssisəsinin ərazisini su basıb. Bununla əlaqədar T.Həmidovaya məxsus torpaq sahəsində "Azersu" ASC-nin qəza briqadası qazıntı işləri aparıb. Qazıntı işləri zamanı 1200 mm magistral boru kəməri ilə yanaşı 1400 mm-lik boru kəməri də müəyyən edilmişdi. Məlum olmuşdu ki, həmin boru kəməri məhkəmə icraçıları tərəfindən sökülən hasarın altından keçirmiş. Ümumiyyətlə isə Bakının su təchizatı layihələndirildiyi dövrdə, ötən əsrin 60-70-ci illərində çəkilən magistral boru kəmərlərinin pasportlaşdırılması həyata keçirilməyib. Buna görə də magistral boru kəmərlərinin bir çoxunun dəqiqliyi ilə torpaq sahələrinin hansı hissəsindən keçdiyi təxminini bilinir. Bu da sonda torpaq icarəçiləri, sahibləri ilə "Azersu" arasında məhkəmə çekişmələrinə gətirib çıxarıb.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Dəm qazı Bakı və Sumqayıtda iki qadını öldürdü

Aprelin 5-də daha iki nəfər dəm qazından boğulub. Modern.az Daxili İşlər Nazirliyinə istinadən xəbər verir ki, Binəqədi rayonunun Çiçək qəsəbəsində Bakı şəhər sakini Sahilə Əfəndiyeva, Sumqayıt şəhərində şəhər sakini Gülnarə Muradova evlərinin hamam otağında dəm qazından zəhərlənərək ölüblər. Araşdırmalar aparılır.

Elan

Mərkəzdə, "Gənclik" metrosunun çıxışında kupçalı tam 3 otaqlı daş ev, 5/4 orta blok. Su, qaz, işıq daimi. Nərimanov prokurorluğunun həyətində öz evimdir, orta təmirli. Qiyməti razılışma ilə. Maklerlər narahat etməsin. Əlaqə telefonu: (070) 399-01-00; (050) 234-64-67

"200 min dolları manata çevirmək üçün banka getdim, amma..."

SOCAR-in vəzifəli əməkdaşı məhkəmədə ifadə verdi

Ləğv edilmiş MTN-in Monitoring Mərkəzinin sabiq rəisi, general-mayor Teymur Quliyev, Transmilli İqtisadi Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Sübahir Qurbanov, Əməliyyat-Texniki İdarəsinin rəisi, general-mayor Natəvan Mürvətova, həmin qurumun digər vəzifəli şəxsləri Füzuli Əliyev, Zaur Məmmədov, Natiq Əliyev, Fərhad Atayev, Anar Şirəliyev, Eşqin Əliyev, Elşad Əzizovun cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə iclası keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, cinayət işi Bakı Hərbi Məhkəməsinin sədri, hakim Həbib Həsənovun sədrlik etdiyi kollegiya tərəfindən Sabunçu Rayon Məhkəməsinin inzibati binasında araşdırılıb. Məhkəmə prosesindəki fasilədən sonra jurnalistlərə açıqlama verən Sübahir Qurbanovun vəkili Azər Tağıyev deyib ki, iclasda zərərçəkmiş şəxslərdən Elçin Kərimov ifadə verib. SOCAR-in vəzifəli əməkdaşı olan E.Kərimov bildirib ki, onu və digər zərərçəkmiş İlham İbrahimov nazirlikdə bir gün saxladıqdan sonra buraxıblar.

Onun sözlərinə görə, MTN əməkdaşlarından Rüfət adlı şəxsin istəyini yerinə yetirərək saxlanılıb: "Rüfət mənə altı karatlıq brilliant tapmağımı istədi. Mən də İlham İbrahimovdan xahiş etdim. Çünki o, qızıl alveri ilə məşğul idi. İlham bildirdi ki, onda həmin qızıl var. Mən həmin qızılı İlhamdan almaq üçün 200 min dolları manata çevirmək üçün banka getdim. Bu zaman MTN əməkdaşları məni tutdu. Bir gün saxladıqdan sonra gördülər ki, qanunsuzluq etməmişəm, buraxıldılar".

Məhkəmədə zərərçəkmiş Zeynal Şəfiyev də ifadə verib. O bildirib ki, 2011-ci ildə onu saxta qızıl satma ittihamı ilə MTN əməkdaşları tutub. Barəsində cinayət işinin başlanmaması üçün evini sataraq 12 min dolları MTN-ə verib. Zərərçəkmiş Sübahir Qurbanovu tanımadığını deyib.

İttihamla görə, ləğv olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin sabiq baş idarə və idarə rəisləri Sübahir Qurbanov, Teymur Quliyev, Natəvan Mirvətova, eləcə də həmin qurumun digər vəzifəli şəxsləri - Füzuli Əliyev, Zaur Məmmədov, Natiq Əliyev, Fərhad Atayev, Anar Şirəliyev, Eşqin Əliyev, Elşad Əzizov 2004-2015-ci illər ərzində mütəşəkkil dəstə tərkibində xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar hakimiyyətdən və öz qulluq mövqelərindən sui-istifadə ediblər.

□ İ.MURADOV

ÖZƏL TİBBİ SAHƏDƏ 20 İLLİK TƏCRÜBƏ! Xəstəlikdən əzab çəkən insanlara Əsasən Kişilərə! Diqqət!!! Axırncı Şans!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmayıbsa, doktor VAİZ SƏMƏDOV şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenomasi. Prostatitlər;
- * Cinsi zəiflikdən impotensiyadək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və spermada qan;
- * Spermanın azalması, itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi, balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) yaşa görə balaca olması;
- * Ailədə olan hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq;
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşağ və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları;
- * Baş-boyunda, onurğa-qılçaqlarda, qollar-ayaqlarda, qasıq-xayalarda ağrılar;
- * Psixo-nevroloji gərginlik, yuxusuzluq, qorxu, yaddaşın azalması və digər qəribə olan şikayətlər.
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

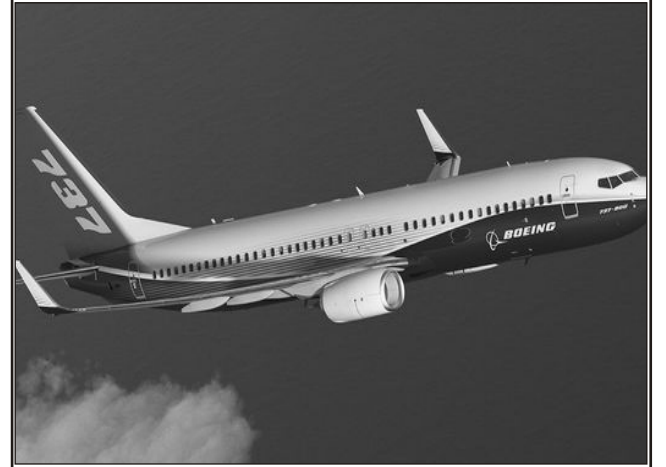
D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, d-r Vaiz Səmədova zəng etmək olar. Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

Respublika Uşaq Təşkilatı uzun müddətdir ki, fəaliyyət göstərmir. Adıçəkilen təşkilatın sədri sabiq deputat Güler Əhmədova olub. Yarandığı ilk dövrlərdən başlayaraq, ölkənin hər yerinə səpələnən qurumun nümayəndələri uşaq hüquqlarının qorunması sahəsində geniş fəaliyyət mexanizmi həyata keçiriblər.

nım Əhmədova bildirib ki, vaxtilə adıçəkilen təşkilatın rayonlarda bölmələri fəaliyyət göstərirdi. "Hər kəs onların fəaliyyətindən razı idi. Nəse bir narahatlıq olmayıb. Son çadır şəhərciyi olana qədər bizim oralarda çox yaxşı işlərimiz həyata keçirilib. Uşaqlar üçün yay istirahətləri təşkil etmişik. Uşaqların yayda çadır şəhərciklərində qalmasına səy göstərmişik. Uşaqlarla bağlı nə problemlər varsa, hamısı ilə məşğul olmağa

Güler Əhmədova Respublika Uşaq Təşkilatını bərpa edir?

Sabiq deputat: "Ofis və işçilərin saxlanılması üçün maliyyə problemi aradan qalxmalıdır"

Lakin sabiq deputat Güler Əhmədovanın həbsdən sonra qurumun ofisinin qapıları bağlandı, deməli, onun fəaliyyətindən də söhbət gedə bilməz.

Bəs sabiq deputat Güler Əhmədova Respublika Uşaq Təşkilatını yenidən bərpa etməyi düşünürmü?

Məsələ ilə bağlı modern.az-a açıqlama verən Güler Əhmədova deyib ki, ofis və işçilərin saxlanılması o qədər də asan iş deyil.

"Ofis və işçilərin saxlanılması üçün maliyyə problemi aradan qalxmalıdır. Bu problemlər aradan qalxarsa, müəyyən işlər görmək olar. Təşkilatın yaşaması üçün ofis və kollektiv

maliyyə məsələləri geniş həll olunmalıdır. Bu baxımdan da kağız üzərində olan bir şey haqqında düşünmürəm. Həmçinin hər zaman əsas məqsədim dövlətçiliyə xidmət etməkdən ibarət olub. O zaman ulu öndər Heydər Əliyev belə bir ideyanı gerçəkləşdirdi. Respublika Uşaq Təşkilatı onun xeyir-duası ilə yaradıldı. Təşkilatı sıfırdan yaradaraq bütün respublikanı əhatə edən bir quruma çevirdik. Fəaliyyətimin nəticəsi olaraq QHT-dən parlamente getdim".

Sabiq deputatın sözlərinə görə, əslində uşaqların hüquqlarının qorunması istiqamətində təkliflər olur.

"Düşünürəm ki, gələcəkdə

ehtiyac olarsa, biz bu işi sevə-sevə həyata keçiririk. Təklifləri nəzərdən keçirirəm. Bildiyiniz kimi, sərhəd zonalarında olan uşaqların daha çox problemləri var. Həmin vaxtlarda gücü həmin bölgələrdə məskunlaşan uşaqlara vermişdik. Sərhədyanı zonalarda xüsusi uşaqları axtarıb tapırdıq. Uşaqlar arasında muğam müsabiqələrini birinci biz keçirmişik. Heydər Əliyevin doğum günü münasibətilə muğam ustalarını da cəbhə bölgəsinə aparmışdıq. Hətta həmin vaxt ermənilər musiqi səslərini eşidib, yerli camaatı atəşə tutmuşdular. Onu deyə bilərəm ki, Respublika Uşaq Təşkilatı olaraq xeyli uğurlar əldə etmişdik".

Respublika Uşaq Təşkilatının fəaliyyətindən söz açan xat

təcrübəsidir. Bu, acınacaqlı, eybəcər bir haldır və bunun qarşısının alınması yönündə çalışmaq lazımdır. Təəssüf ki, Azərbaycan da bir çox problemlərin inzibati yolla həll edilməsi zəruriyyəti var. Məsələn, Naxçıvanda dəbdəbəli sünnet toyları keçirilmir. Bununla bağlı Naxçıvan MR-in rəhbəri belə hallara qarşı sərt mövqeyə nümayiş etdirib və inzibati qərarlar həyata keçirilib. Eşidə bilməzsiz ki, bu bölgədə sünnet toyları keçirilsin.

Lakin bütün problemlərin sərt şəkildə həll edilməsi də doğru deyil. Bunun üçün həm də maarifləndirmə işləri aparılmalıdır. Bu məsələdə medianın da öhdəliyi var. Medianın borcudur ki, təbliğ etsin mədəni inkişaf etmiş ölkələrdə bu necə aparılır, bunun neqativ tərəfləri hansılardır və sairə. Qeyd olunmalıdır ki, bu cür meşşan nümayişlər çox olduqca, cəmiyyətdə hər birimiz mənəvi zərbələr alırıq. Buna görə eybəcər hal kimi bu haqda müzakirələr aparılmalıdır. Təsəvvür edin ki, müəllim və ya həkimin maaşı orta hesabla 200-300 manatdırsa və o da ayda 4-5 toya və sünnet toylarına çağırılsa, bu insanlar toya getmək üçün nə etməlidir? Gedib kriminal ya digər cəmiyyətə gərginlik gətirən işlərlə məşğul olub pul qazanmaq məcburiyyətində qalsın? Buna görə də bu məsələ həyəcan siqnalı ilə kəskin tənqid olunmalıdır, nəinki "doğru, ya doğru deyil" deyərək müzakirə edilməlidir".

✉ Xalidə GƏRAY

"Boeing" satır, amma...

İran Amerikanı "böyük şeytan" adlandırmasına baxmayaraq, "Boeing" təyyarələrindən də imtina etmir

ABŞ-ın təyyarə istehsalçısı "Boeing" şirkəti və Tehran arasında İrana 30 sərnişin təyyarəsinin satılmasını nəzərdə tutan 3 milyard dollarlıq kontrakt imzalanıb. Aprelin 4-də imzalanmış bu sənəd Donald Tramp prezident olandan və İran üzərinə yeni sanksiyalar qoyandan bəri Amerika şirkəti ilə İslam Respublikası arasında bu qəbildən ilk sazişdir.

Bu kontrakta əsasən, İranın böyüklüyünə görə üçüncü aviasiya şirkəti olan "Aseman Airlines" 30 ədəd 737 MAX tipli təyyarə alacaq. Saziş gələcəkdə şirkətə daha 30 təyyarənin satışını nəzərdə tutur. Ötən dekabr ayında "Boeing" İranAir hava şirkətinə 16, 6 milyard dollar dəyərində olan 80 sərnişin təyyarəsinin satışına dair saziş imzalayıb.

ABŞ mediası yazır ki, "Boeing" in İranla sazişləri Tramp administrasiyası üçün yeni saziş olacaq.

Tramp bir tərəfdən Amerika istehsalçılarının sifarişləri təmin olunacağını, digər tərəfdən isə İrana münasibətdə sərt siyasət yürüdülcəyini vəd edib.

Bu da qeyd olunur ki, Vaşinqton "Boeing" və "Airbus" şirkətlərinə İrana təyyarə satışı üçün icazəni ötən sentyabrda vermişdi.

"The Globe and Mail" yazır ki, sözügedən son sövdələşməyə də ABŞ Maliyyə Nazirliyinin icazə verməsi lazım gələcək.

İki ölkə arasındakı bu razılaşma dünya mediasında da bir-mənəli qarşılanmayıb. Məlum olduğu kimi, ABŞ-la İran arasındakı gərginlik davam edir. Bunun fonunda iqtisadi sahədə 3 milyard dollarlıq müqavilənin bağlanması, bu sazişin gələcəyinin siyasi münasibətlərdən asılı olaraq necə dəyişəcəyi siyasi şərhçiləri də düşündürür.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, Donald Trampın bu sazişin reallaşmasına qarşı çıxacağı gözlənilir: "Barak Obama dövründə Amerika-İran münasibətləri nisbətən normallaşdı, İrana qarşı bəzi sanksiyalar ortadan qaldırıldı. Donald Tramp hakimiyyətə gələn kimi İrana qarşı çox sərt açıqlamalar verdi. Hətta prezidentliyə namizəd ikən bildirdi ki, hakimiyyətə gəlsə, İranla imzalanan nüvə anlaşmasından imtina edəcək. Ancaq imtina etmədi. Digər tərəfdən, münasibətlərin normallaşması dövründə İran ABŞ təyyarələrinə maraqlı göstərdi, bir neçə milyard dollarlıq kontraktlar imzaladı. Donald Tramp İranı nə qədər tənqid etsə də, həm də kommersantdır, ölkəsinin iqtisadi maraqlarını da diqqətə alır. Onun siyasətindəki əsas xətt Amerikanın qazancını çoxaltmaqdır. İranın "Boeing"lə imzaladığı bu kontrakt da Amerikaya xeyli qazanc gətirəcək. Ona görə Amerika İranı nə qədər tənqid etsə də, bu kontraktların əleyhinə çıxmayacaq. Əks halda, öz siyasətinin əleyhinə çıxmış olacaq. Tramp hər yerdə deyir ki, Amerikada işçi qüvvəsini artırmalıyıq. Amerikanın qazancını artırmalıyıq, bir çox məsələlərə iqtisadi aspektdən yanaşmalıyıq. Əgər bu müqavilələrdən imtina etsə, gəlirdən də imtina etmiş olacaq. Ancaq Donald Trampın belə bir addım atacağını mən gözləmirəm".

Elxan Şahinoğlu onu da vurğuladı ki, İran da bu məsələdə Donald Tramp kimi ikili oyun oynayıb: "İran Amerikanı "böyük şeytan" adlandırmasına baxmayaraq, "Boeing" təyyarələrindən də imtina etmir. Bu şirkət dünyanın ən tanınmış təyyarə istehsalçısı olan şirkətdir. "Boeing" in sərnişin təyyarələri dünyada böyük populyarlığa malikdir. İran Rusiya ilə daha yaxındır, Suriyada birgə fəaliyyət göstərirlər. Lakin heç vaxt İran geridə qalmış Rusiya təyyarələrini almaz. Amerikanı düşmənlə hesab etsə də, öz ölkəsi üçün keyfiyyətli təyyarələr istəyir. İranın özünün də köhnə təyyarələri var. Sanksiyalar dövründə təyyarələri yeniləyə bilmirdi, dəfələrlə təyyarə qəzaları olurdu. Ona görə də daha keyfiyyətli təyyarələrə ehtiyaclar var. İran hökuməti də bu məsələdə Tramp kimi ikili oynayıb və keyfiyyətli təyyarələr əldə etməyə çalışır".

✉ Nərgiz LİFTİYEVA

Sünnet toylarının keçirilməsi doğrudurmu? Əhməd Qəşəmoğlu: "Bu, acınacaqlı, eybəcər bir haldır"

Sosial problemlərin artdığı bir vaxtda hələ də restoranlarda, şadlıq evlərində dəbdəbəli sünnet toyları keçirilir. Dini adət-ənənə olan sünnet üçün keçirilən məclislərə bəzən 400-500 nəfərdən çox qonaq dəvət olunur. Ay ərzində bir neçə toya dəvət olunan insanlar sünnet toylarına da çağırılarda həm maddi, həm də mənəvi baxımdan çətin vəziyyətə düşürlər. 2014-cü ildə sünnet toylarının, ad gününü, nişan mərasimlərinin yasaqlandığı barədə məlumatlar yayılsa da görünən budur ki, cəmiyyət bu "adət-ənənəsindən" qopma bilmir. Mətbuatda tez-tez hansısa sənətin sünnet toyu keçirdiyi haqda məlumatların da şahidi oluruq.

Bəs görəsən, dində sünnet üçün bayram keçirilməsi, sosial problemlərin tüğyan etdiyi bir vaxtda israfçılığa yol açmaq nə dərəcədə doğrudur?

Dini ekspert Kənan Rövşənoğlunun sözlərinə görə, sünnet deyilən ənənə peyğəmbər tövsiyəsi olduğu üçün sünnet adlanır. Onun toy ilə keçirilməsi də ənənədir, mütləq toy edilməsi göstərişi yoxdur.

"Dinin hər məsələdə qanun qoyması kimi bir qayda yoxdur, din ümumi qaydalar müəyyən edib, ölçülər müəyyən edib, konkret göstəriş olmayan yerdə bu ümumi qaydalara riayət etmək kifayət edir. İsrəf ümumi göstərişdir, buna hər işdə riayət edilməsi lazımdır. Toy edən insan da bu qaydalara uyğun edə bilər, necə ki edir. Etməyənlər də, ümumiyyətlə, dini göstərişlərə əməl etmir, o cümlədən də sünnet toylarında".

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu isə məsələyə bu cür şərh bildirdi: "Nə dərəcədə doğrudur deyəndə, burda doğru olan heç nə yoxdur. Ümumiyyətlə, bu, çox səhv bir addımdır. Dəfələrlə mətbuatda bildirilib ki, illərdir ki, bütün müdrik insanlar, peyğəmbərlər, dini kitablar biz öyrədir ki, cəmiyyətdə meşşanlıq artması, təmtərağın artması çox mənfi haldır və cəmiyyətdə dağıdıcı xarakter daşıyır. Yeni bu sözlər indiki səslənən fikirlər deyil, min illik insanlıq

MÜSAVAT

Son səhifə

N 71 (6685) 7 aprel 2017

Evlərindəki ilana görə 2 milyon dollar tələb edirlər

ABŞ-ın Merilend ştatında Annapolis şəhərində yaşayan ailə satın aldığı evin əvvəlki sahibini, habelə rieltor şirkətini məhkəməyə verib. Onlar maddi və mənəvi təzminat qismində 2 milyon dollar tələb edirlər. 4 yaşlı oğlu və 9 aylıq qızı olan Cudi Bruks deyir: "Evi alanda sevinmişdik. Çünki gözəl evdir. Təmirə başladım. Lakin az sonra evdə ilanla qarşılaşdım. Çox qorxsam da, ərimin köməyi ilə ilanı öldürdüm. Daha sonra qızım 4 aylıq olanda onun çarpayısında qıvrılıb yatmış ilan gördüm. Bir qədər keçdi, evdə ilanlar qaynaşmağa başladı. Evi tərk etdik, çünki o zəhərli ilanlar hamımızı öldürə bilərdilər".

Cudinin əri Ceffin deyiyinə görə, 2014-cü ilin dekabr ayında bu evi 410 min dollara satın alıblar. Daha sonra ailə evdə genişmiqyaslı təmirə başlayıb və binanı normal hala salıblar.

İndisə evdə çoxlu ilan olduğu üçün orada yaşamaq mümkün deyil.

Bu səbəbdən də Trakston road, 631 ünvanında yerləşən evin sahibləri Ceff və Cudi Brukslar məhkəməyə üz tutaraq Barbara van Horn, Coan Broseker, habelə "Champion Realty, Inc." və "The Joan Broseker Revocable Trust" şirkətlərindən 2 milyon dollar tələb edirlər.

Rieltor şirkətləri "məhkəmə prosesini şərh etmirik" deyərək olayla bağlı açıqlama verməyib.

4 ildir başında 40 kiloluq daşla gəzir

Çinin Qirin bölgəsi sakini son 4 il ərzində müntəzəm olaraq başında 40 kilo daş gəzdirir. O, bunu adətən gündəlik gəzintilər zamanı edir. Məqsədi isə arıqlamaqdır. 54 yaşlı Tsun Yan hər dəfə başındakı daşla 3 kilometrə yaxın məsafə qət edir. İlk vaxtlar o, başına 15 kilo çəkisi olan daşlar qoyurdu. İndi isə bu çəkini iki dəfədən artıq artırıb. Bu cür "arıqlama üsulu" sayəsində kişi bir dəfə 30 kilo çəki itirib. Amma ümumilikdə nə qədər arıqlaması dəqiqləşməyib.

Tsun ilk dəfə idmanla çəkisi 115 kiloya çatanda məşğul olmağa başlayıb. Onun boyu 163 santimetr idi: "Əvvəlcə mənim özümü idmanda sınamaq istədim. Çünki əmin idim ki, arıqlamaq üçün dərman qəbul etmə-

dənsə idman etmək faydalıdır". Çin sakini bununla da "Ginnesin Rekordlar Kitabı"na düş-

məyi planlaşdırır. O hesab edir ki, heç kim onun kimi qeyri-adi arıqlama üsulu kəşf etməyib.

Vitrindəki manekenlər valideynlərin qazabına səbəb oldu

Topshop geyim mağazası şəbəkəsi Böyük Britaniyada ciddi etiraza səbəb olub. Bu barədə lenta.ru saytı "The Daily Telegraph"a istinadən xəbər verib. İnformasiyaya görə, etiraza səbəb olan məqam mağazanın vitrinlərində olduqca arıq manekenlərin olmasıdır. Bu problemə diqqəti cəlb edən şəxs isə britaniyalı Zoi Meyson olub. O, bununla bağlı etirazını sosial şəbəkədəki statusunda bildirib. Qadın bildirib ki, onun 15 yaşlı qızı mağazanın vitrinində qeyri-adi dərəcədə arıq manekenləri görəndə özünü pis hiss edib: "Mənim qızım ondan sonra depressiyaya girdi və dedi ki, "bir çox rəfiqələrimin özlərini kök hesab etməsi və ya bədənlərini bəyənməməsi də bu cür hallara gətirir".

Sözügədən status yüzlərlə layk yığıb və britaniyalı anaya öz təəssüfünü bildirenlər də çox olub. Statusa şərh yazanların böyük əksəriyyəti vitrinlərdəki manekenlərin anoreksiyaadan əziyyət çəkdiyini bildirib. Bəziləri isə bildirib ki, ümumiyyətlə, həmin manekenlər aclıqdan əziyyət çəkənlərə bənzəyirlər: "Bu, bir qız üçün heç də yaxşı görüntü deyil. Bu cür nümunələri yığırdırmaq lazımdır".

Dəvə onunla selfie çəkdirmək istəyən hamilə qadını dişlədi

Moskvalı hamilə qadın dəvə ilə selfie çəkdirmək istəyərkən heyvan onu dişləyib. Bu barədə lenta.ru saytı "360" telekanalına istinadən xəbər verir. Məlumatda qeyd olunur ki, Mişa və Katya ləqəbli iki dəvə Belyaninovo kəndi sakininə məxsusdur. Dəvələr qonşu kənddəki meşədə gəzintiyə çıxarkən onları iki qadın qarşılayıb. Onlardan biri heyvanla şəkil çəkdirmək istəsə də, sonuncu onu əlindən dişləyib. Dəvələrin sahibi bildirib ki, bununla da dəvələrdən erkək cinsinin nümayəndəsi öz dişisini qorumağa çalışıb. Nəticədə isə heyvanların gəzinti hüquqlarını pozduğuna görə onun sahibini 200 rubl məbləğində cərimələyiblər. Polis əməkdaşları isə dəvənin sahibinə bildirdilər ki, heyvanları üçün daha uyğun gəzinti yeri müəyyənləşdirsin.

2016-cı ilin sentyabrında Hindistan sakini ilanla selfie çəkdirmək istəyərkən sonuncu onu sancmışdı.

QOÇ - İş mətədunuzda yenedənqurma aparmağa səy göstərin. Bununla siz gələcək perspektivlərinizə işıq saça bilərsiniz. Səmərəsiz iş prinsipindən qaçın. Saat 16-18 arası təzə xəbərlər gözlənilir.

BUĞA - Bir qədər gərgin gün yaşamal olacaqsınız. Amma maraqsız proseslərə müdaxilə etməsəniz, bunun qarşısını az da olsa, ala bilərsiniz. Əsəblərinizi qoruyun. Axşam qonaq gedin.

ƏKİZLƏR - İşgüzar görüşlər keçirmək üçün çox səmərəli vaxtdır. Ona görə də bütün enerji və diqqətinizi məhz bu istiqamətə yönəltməlisiniz. Maliyyə sövdələşmələrinə isə girişməyin.

XƏRÇƏNG - Ulduzların düzümü bu gün ixtiyarın daha çox öz əlinizdə olduğunu göstərir. Odur ki, riskdən və həyatınız üçün önəmli olmayan məsələlərdən uzaq durun. Məsləhətləşmələrdən yayınmayın.

ŞİR - Əgər sağlıq durumunuza diqqət yetirsəniz, gün ərzində hansısa xoşagəlməzliklə rastlaşmayacaqsınız. Günün ikinci yarısında aldığınız hər bir iş təklifinə razılıq verin.

QIZ - İlk növbədə sizə əsəb gətirən adamlardan uzaq olmalısınız. Yoxsa bu hal bütün maddi-mənəvi sərvətlərinizi tari-mar edəcək. Hər hansı risk yolverilməzdir. Günortadan sonranı sevgiyə həsr edin.

TƏRƏZİ - Ulduzlar taledən gileylənməyinizə heç bir əsas görmür. Çünki ixtiyarınızda olan bu təqvim sizə olduqca xoş ovqat bəxş edəcək. Məhəbbət amili isə başlıca xilas mənbəyinizə çevriləcək.

ƏQRƏB - Hər mənada əhəmiyyətli gündür. İstər fəaliyyət göstərdiyiniz sahələrdə, istərsə də qarşılıqlı münasibətlər zəminində uğurlarınız gözlənilir. Yalnız pulla bağlı qanqaraçılıq gözlənilir.

OXATAN - Fəaliyyət müstəvisində çox diqqətli olun. Əks təqdirdə yersiz mübahisələr, ifrat yorğunçuluq ovqatınızı korlaya bilər. Əsas enerjinizi ailə-sevgi münasibətlərinə yönəldin.

OĞLAQ - Axşam saat 18-ə qədər ümumi vəziyyət xeyrinizə olacaq. Nüfuzlu adamlarla bütün görüşləriniz müsbət nəticə verəcək. Sonrakı saatlarda isə doğmalarınızla bir yerdə olmağa çalışın.

SÜTÖKƏN - Təxminən saat 13-ə qədər xoşagəlməz işlərə cəlb oluna bilərsiniz. Buna baxmayaraq, belə hallarda öz mənfəələrinizi qorumalısınız. Nahardan sonra bəxtinizin gətirəcəyi gözlənilir.

BALİQLAR - Rastlaşacağınız hadisələr daha çox öz rəftar və gedişlərinizdən asılı olacaq. Belə bir ərafədə hansısa risk uğursuzdur. Planınızda varsa, bu gün mütləq səfərə çıxın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Dünyanın ən iri ilan yaxalandı

Amerikanın Florida ştatında uzunluğu 5 metr, çəkisi isə 65 kilo olan pitonu tutublar. Bu barədə WPTV xəbər verir. Bu nəhəng pitonu sözügedən sahə üzrə ixtisaslaşan Nikolas Beynos və Leonardo Sançes yaxalayıblar. Onlar Florida ştatında piton ovçuları arasındakı yarışlarda iştirak edirlər. Öncə ilanı Sançes fərq edib: "Mən öncə "piton" deyər qışqırmağa başladım. Maşından hoppananda gördüm ki, iri bir piton suyun qırağındakı ağacların yanında dayanıb. İlan ovçularından biri onu quyruğundan yaxalayıb, digəri isə başından. İlan gizlənməyə çalışsa da, iki kişi onu beş dəqiqə ərzində yaxalayıb torbaya salmağı və avtomobilə atmağı bacarıblar.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABİROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.